บทที่ 4
หลักการทางภาษีอากร และมาตรการทางภาษี เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ในต่างประเทศที่สำคัญ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงหลักการทางภาษีที่เป็นหลักการภาษีสากลทั่วไป และมาตรการทางภาษีของต่างประเทศที่มีความเจริญในด้านตลาดทุน เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับโครงสร้างภาษีและมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวกับตราสารต่างๆ ของประเทศไทยในบทก่อนว่ามีความสอดคล้อง หรือความแตกต่างกันอย่างไรเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงมาตรการภาษีบางประการของประเทศไทยเพื่อให้ตลาดทุนของประเทศไทยสามารถพัฒนาทัดเทียมกับตลาดทุนของประเทศอื่นต่อไปได้อย่างรวดเร็ว และมั่นคง

ในเบื้องต้นหลักการสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในเรื่องเกี่ยวกันการจัดเก็บภาษีของรัฐคือ "นโยบายทางภาษี" ซึ่งหมายความถึง นโยบายของรัฐบาลในการจัดหารายได้ด้วยการจัดเก็บภาษีโดยเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการคลัง เนื่องจากนโยบายการคลังประกอบด้วยนโยบายต่างๆ ที่จะกำหนดรายจ่ายทั้งหมดของรัฐและนโยบายการเก็บภาษีของรัฐบาล เป็นนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการใช้จ่ายการหารายได้ด้วยการจัดเก็บภาษีอากร การกู้ยืมหรือการก่อหนี้สาธารณะ หรือเป็นนโยบายเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของรัฐบาล โดยวัตถุประสงค์ของนโยบายภาษี คือการเก็บภาษีซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น นโยบายภาษีเพื่อการเศรษฐกิจ ได้แก่ การกำหนดภาษีไว้ล่วงหน้าหรือเปลี่ยนแปลงภาษีอากรจากที่กำหนดไว้เดิมเพื่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจที่ต้องการและหลีกเลี่ยงผลในทางเศรษฐกิจที่ไม่ต้องการ โดยแบ่งออกได้เป็น นโยบายทางภาษีเพื่อการรักษาเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันไม่ให้ระบบเศรษฐกิจมีความผันผวนมากเกินไป และ นโยบายทางภาษีเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งใช้ภาษีเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการออมทรัพย์ การบริโภค การลงทุน และการสร้างสมทุน[1]

ในทางทฤษฎี เงินได้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทที่สำคัญ ได้แก่ เงินได้ที่หามาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรง (Earned Income) และเงินได้ที่ได้มาโดยมิต้องใช้น้ำพักน้ำแรง (Unearned Income) ซึ่งหากจะมีการเก็บภาษีให้แตกต่างกันระหว่างเงินได้ที่หามาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงกับเงินได้ที่ได้มาโดยมิต้องใช้น้ำพักน้ำแรงแล้ว เงินได้ที่หามาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงจะต้องได้รับการปฏิบัติทางภาษีที่

---

[1] ศุภวัฒน์ ควัฒน์กุล, เอกสารการสอนวิชากฎหมายภาษีอากร 1: หน่วยที่ 4, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 2 2527) หน้า 125 – 152.

ดีกว่า เพราะเป็นเงินได้ที่ได้มาด้วยความเหนื่อยยากและมักจะเป็นเงินได้ของคนจน ส่วนเงินได้ที่ได้มาโดยมิต้องใช้น้ำพักน้ำแรงมันเป็นรายได้ของคนมั่งมี ดังนั้น ถ้าจะมีการแยกอัตราภาษีระหว่างภาษีระหว่างเงินได้สองชนิดนี้แล้ว อัตราภาษีของเงินได้ที่ได้มาด้วยน้ำพักน้ำแรงควรจะต่ำกว่าอัตราภาษีเงินได้ที่ได้มาโดยมิต้องใช้น้ำพักน้ำแรง[2]

4.1 ทฤษฎีหลักการการเก็บภาษีอากรที่ดี

ทฤษฎีภาษีอากรในอดีตยึดหลักการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) หลักนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับปรัชญาสังคมในยุคนั้นๆ เช่น ทฤษฎีสัญญาประชาคม ดังนั้น จึงมองว่าภาษีอากรเป็นสิ่งที่รัฐเรียกเก็บจากประชาชนเพื่อตอบแทนบริการที่ประชาชนได้จากรัฐ ภาษีอากรจะเก็บเท่าใด ก็ต้องดูที่ค่าใช้จ่ายในการให้บริการของรัฐและดูที่ประโยชน์หรือบริการที่ประชาชนแต่ละคนได้รับจากรัฐบาลเป็นหลัก

ทฤษฎีภาษีอากรในปัจจุบันเน้นที่หลักความสามารถในการเสียภาษีอากรของบุคคล (Faculty Theory หรือ Theory of Ability to Pay) เป็นสำคัญ เพราะมีความสมบูรณ์กว่าหลักการแลกเปลี่ยนในอดีต หลักที่ใช้ในปัจจุบันนี้นอกจากจะแฝงด้วยเหตุผลของหลักการแลกเปลี่ยนแล้ว ยังพิจารณาความมั่งคั่ง ตลอดจนการบริโภคของบุคคลอีกด้วย กล่าวอย่างง่ายๆ ในอดีตถือหลักว่าประชาชนจ่ายภาษีอากรแก่รัฐตามส่วนบริการที่ได้รับ แต่ในปัจจุบันถือหลักว่า ประชาชนจ่ายภาษีอากรแก่รัฐตามความสามารถในการเสียภาษีอากร ซึ่งโดยทั่วไปจะวัดจากรายได้ ทรัพย์สิน และการบริโภคของผู้เสียภาษีอากร[3]

แต่อย่างไรก็ตามการจัดเก็บภาษีของภาครัฐก็ยังคงยึดถือตามหลักการการเก็บภาษีอากรที่ดีของ Adam Smith นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษแห่งสำนักคลาสสิก ผู้ให้กำเนิดวิชาเศรษฐศาสตร์ และทฤษฎีของนักการคลังท่านอื่นๆ ได้แก่ R.A. Musgrave and P.B. Musgrave ที่ได้กล่าวว่า

---

[2] สมชัย ฤชุพันธ์, เศรษฐทัศน์ว่าด้วยภาษีอากรในเมืองไทย. (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526) หน้า 31.

[3] สุเมธ ศิริคุณโชติ, กฎหมายภาษีอากรระหว่างประเทศ. (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2 2550) หน้า 43-44.

"โครงสร้างระบบภาษีที่ดีนั้นควรที่จะมีลักษณะสำคัญห้าประการดังนี้ ประการแรก ภาระของภาษีหรือค่าใช้จ่ายของรัฐจะต้องกระจายแก่ประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนอย่างยุติธรรม กล่าวคือแต่ละคนควรจะแบกรับภาระภาษีตามฐานะของตนอย่างยุติธรรม ประการที่สอง การเลือกเก็บภาษีแต่ละชนิดที่จัดเก็บนั้น จะต้องพยายามให้มีผลกระทบหรือผลเสียหายต่อการตัดสินใจในทางเศรษฐกิจหรือการทำงานของกลไกตลาดน้อยที่สุด นอกจากนี้ภาษีอากรต่างๆ ที่จัดเก็บนั้นควรจะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขการใช้ทรัพยากรที่ไร้ประสิทธิภาพของภาคเอกชนด้วย ประการที่สาม โครงสร้างของภาษีที่ใช้นั้นควรจะเอื้ออำนวยต่อการใช้นโยบายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย ประการที่สี่ ระบบของภาษีต่างๆ ที่ใช้จัดเก็บนั้นจะต้องเป็นที่แจ้งชัดต่อผู้เสียภาษี และการบริหารการจัดเก็บจะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่ห้า ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและภาระของผู้เสียภาษีควรจะอยู่ในอัตราที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายต่างๆ ในการจัดเก็บภาษีนั้น กล่าวคือการใช้ภาษีเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดนั้น รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีนั้น และภาระหรือความเดือดร้อนของผู้เสียภาษีนั้นด้วย ซึ่งหลักการทั้งห้าประการนี้เป็นแนวทางโดยทั่วไปเกี่ยวกับการพิจารณาจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก"[4] กล่าวโดยสรุปคือหลักเกณฑ์การเก็บภาษีของนักเศรษฐศาสตร์ Adam Smith ท่านว่าควรจะมีการเก็บที่ง่าย สะดวก แน่นอน โอกาสตีความได้น้อย ประเมินรายได้ถ่องแท้ เก็บจากบุคคลที่มีความสามารถในการจ่าย มีคุณธรรม มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพในการเรียกเก็บ เกื้อกูลให้กำลังใจคนทำงานให้ทำงานต่อไม่ใช่ว่าเลิกเพราะภาษีสูงไป หากำไรเพิ่มขึ้นลงทุนมากยิ่งขึ้นเพราะจะมีผลตอบแทนสูงขึ้น ไม่เกื้อกูลให้มีคอรัปชั่น สรุปแล้วก็เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม เพื่อความยุติธรรม ช่วยให้มี productivity สูงขึ้นทำให้มีคนอยากทำงานหากำไรและไม่จุกจิก[5] ทั้งนี้รายละเอียดแนวคิดของหลักการภาษีอากรที่ดีของ Adam SMITH มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

---

[4] R.A. Musgrave and P.B. Musgrave, Public Finance in Theory and Practice (McGraw-Hill, 1973) p. 193 อ้างในเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม 2546) หน้า 142.

[5] ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์, การสัมมนาระดมความคิดเห็น โครงการศึกษาและพัฒนาประมวลรัษฎากร ในวันศุกร์ที่ 11 กรกฎาคม 2550 ณ ห้องกมลทิพย์ โรงแรมสยามซิตี้ ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร แหล่งที่มา http://www.rd.go.th/publish/33776.0.html [13 พฤศจิกายน 2551]

4.1.1 การจัดเก็บภาษีที่ดีของ Adam SMITH

ภารกิจหน้าที่ของรัฐในการนอกจากการป้องกันประเทศและการรักษาความยุติธรรมแล้ว ยังคงมีภารกิจในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ รัฐจึงมีภาระรายจ่ายเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการหารายได้ของรัฐจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การหารายได้ของรัฐนอกจากการกู้ยืมเงิน การหาประโยชน์จากทรัพย์สินของรัฐแล้ว วิธีที่สำคัญซึ่งสร้างรายได้ให้แก่รัฐจำนวนมากคือการเก็บภาษีจากประชาชนทั้งที่เป็นคนในประเทศตนเอง และบุคคลต่างประเทศที่เข้ามาทำมาหาได้เกิดรายได้ขึ้นในประเทศ ซึ่งในการจัดเก็บภาษีโดยภาครัฐนั้น รัฐเองจำต้องคำนึงถึงหลักการภาษีอากรที่ดีของ Adam SMITH ดังต่อไปนี้

Adam Smith ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะและมูลเหตุต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความร่ำรวยของชาติ ซึ่งในหนังสือเรื่อง The Wealth of Nations ได้มีการกล่าวถึงสาระสำคัญของหลักการ 4 ประการเกี่ยวกับภาษี (Four Maxims regarding taxes in general) ซึ่งเป็นวิธีที่ประชาชาติต่างๆ ได้คิดขึ้น และปฏิบัติอยู่ทั่วไปมาสรุปเป็นหลักการ 4 ประการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ (1) ประชาชนทุกคนในแต่ละประเทศควรจะต้องเสียสละรายได้หรือผลประโยชน์ตามฐานะเศรษฐกิจของตนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนต่างก็ได้รับประโยชน์และการคุ้มครองจากรัฐ (2) ภาษีที่ประชาชนแต่ละคนจะต้องเสียภาษีนั้นจะต้องมีความแน่นอนไม่มีลักษณะกำกวม ลักษณะและรูปแบบของภาษีตลอดจนจำนวนที่จะต้องเสียภาษีจะต้องเป็นที่ชัดแจ้งแก่ผู้เสียภาษีทุกคน (3) การเก็บภาษีทุกชนิดควรจะต้องจัดเก็บตามวันเวลา สถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวก และจะต้องอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีด้วย (4) ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บนั้นควรจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ แต่ทำให้รัฐบาลได้รับรายได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้[6] โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้[7]

---

[6] Adam Smith, **An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations** [Online]. Available from http://www.econlib.org/LIBRARY/ Smith/smWNtoc.html [July.11 2008].

[7] ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, คำอธิบายทฤษฎีและหลักกฎหมายภาษีอากร. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547) หน้า 60-63.

1) **หลักความเป็นธรรม** (Equity)

ภาษีอากรต้องมีความเป็นธรรมนี้เป็นข้อเรียกร้องที่สำคัญและมีอยู่ก่อนสมัยของ Adam Smith แต่อย่างไรก็ตามปัญหาว่าจะทำให้เกิดความเป็นธรรมได้อย่างไรนั้น เป็นปัญหาที่ยังไม่ลงรอยกันนัก และทุกฝ่ายยอมรับว่ามีความยุ่งยากอยู่มาก ความเป็นธรรมอาจอธิบายได้จาก 2 ด้านด้วยกัน ด้านหนึ่งอธิบายด้วยหลักผลประโยชน์ ส่วนอีกด้านหนึ่งอธิบายด้วยหลักความสามารถ หลักผลประโยชน์มีหลักว่า ภาษีอากรควรต้องจัดเก็บตามสัดส่วนของผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีอากรได้รับจากบริการสาธารณะ ส่วนหลักความสามารถมีหลักว่าภาษีอากรควรต้องจัดเก็บตามความสามารถในการเสียภาษีอากรของแต่ละบุคคล แนวพิจารณาความเป็นธรรมยังอาจแบ่งเป็น 2 แนวคือ แนวที่หนึ่ง ได้แก่ความเป็นธรรมในแนบราบและความเป็นธรรมในแนวดิ่ง ความเป็นธรรมในแนวราบนั้น โดยทั่วไปหมายถึง การจัดเก็บภาษีจากบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน ในจำนวนเท่ากัน ส่วนแนวที่สอง ได้แก่ ความเป็นธรรมในแนวดิ่ง โดยทั่วไปหมายถึงการจัดเก็บภาษีจากบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่างกันด้วยรูปแบบที่ต่างกันตามความเหมาะสม อัตราภาษีแบบก้าวหน้าเป็นสิ่งที่เกิดจากหลักการเรื่องความเป็นธรรมในแนวดิ่ง[8]

หลักการนี้คำนึงถึงเรื่องการจัดเก็บภาษีอย่างยุติธรรมโดยต้องสัมพันธ์กับความสามารถของผู้เสียภาษี และการแบ่งสรรภาระสาธารณะต้องเป็นหลักเกณฑ์ที่บังคับได้โดยทั่วกัน หากมีการยกเว้นภาษีหรือการเพิ่มอัตราภาษี ผู้บัญญัติกฎหมายพึงกระทำด้วยความระมัดระวังโดยคำนึงถึงจำนวนภาษีขั้นต่ำที่ประชาชนทุกคนความแบกรับเสมอหน้ากัน และโดยส่วนใหญ่ ความสามารถ ความกินดีอยู่ดีทางเศรษฐกิจ หรือเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์แก่คนทั่วไปอาจวัดได้จากรายได้ ความมั่งมี หรือการใช้จ่าย

การพิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้เป็นเครื่องวัดความสามารถของผู้เสียภาษีจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยในเรื่องความหมายของการจัดเก็บภาษีตามส่วนแห่งความสามารถ มีแนวความเห็นออกเป็น 2 ทางกล่าวคือ ประการแรก การชำระภาษีเท่าเทียมกันเฉพาะตามส่วนของจำนวนรายได้ หรือประการที่สองคือ การชำระภาษีเท่าเทียมกันตามส่วนของรายได้บวกด้วย

---

[8] สุเมธ ศิริคุณโชติ, กฎหมายภาษีอากรระหว่างประเทศ. หน้า 18 -19.

สถานะส่วนบุคคลของแต่ละคน (หลักความเสมอภาคทางภาษี) โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้แบ่งความเป็นธรรมโดยพิจารณาจากการจัดเก็บภาษี ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ[9]

(1) หลักความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์ (Principle of absolute equity) ได้แก่ การวัดความเป็นธรรมในการเสียภาษีของประชาชนในรูปตัวเงิน กล่าวคือ ผู้เสียภาษีควรต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่ากัน เพราะภาระค่าใช้จ่ายของรัฐควรต้องกระจายแก่ผู้เสียภาษีทุกคนเป็นจำนวนเท่ากัน แต่หลักการนี้จะใช้ได้ต่อเมื่อผู้เสียภาษีทุกคนมีฐานะทางเศรษฐกิจเหมือนกันและรู้จำนวนผู้เสียภาษีที่แน่นอน ซึ่งอาจจะทำได้โดยง่ายโดยนำรายจ่ายของรัฐบาลเป็นตัวตั้งและหารด้วยจำนวนผู้เสียภาษีทุกคนแล้วเก็บภาษีทุกคนในแบบของการเหมาจ่าย (lump-sum taxes) อย่างไรก็ตามในทางที่เป็นจริงแล้วฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนแต่ละคนไม่เท่ากัน ดังนั้นหลักความยุติธรรมโดยสมบูรณ์จึงไม่อาจใช้ได้ในทางปฏิบัติ เพราะจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม

(2) หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Modified equity principle) ได้แก่ การแบ่งความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีออกเป็น 2 หลักคือ

ก) <u>หลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (The Benefit principle)</u> คือ ผู้ได้รับประโยชน์จากการบริการใดของรัฐมาก ก็จะต้องเสียภาษีมาก ผู้ได้รับประโยชน์น้อย ก็ควรเสียภาษีน้อย และหากไม่ได้รับประโยชน์จากการบริการนั้นเลย ก็ไม่ควรเสียภาษีเพื่อการนั้น ซึ่งข้อดีของหลักการนี้ ประการแรก ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บนั้นจะมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับด้านการใช้จ่ายของรัฐบาล การเสียภาษีนั้นจะเป็นไปโดยความสมัครใจของผู้เสีย โดยการยอมเสียภาษีเพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่ได้รับจากรัฐบาล ในทำนองเดียวกับการซื้อสินค้าหรือบริการจากเอกชน ประการที่สอง การเก็บภาษีตามหลักนี้ถือได้ว่าเป็นการใช้กลไกของราคาหรือตลาดในการจัดสรรบริการสาธารณะ ซึ่งจะช่วยให้การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สาม วิธีการจัดเก็บภาษีจากผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากบริการของรัฐในกรณีนี้อาจจะจัดเก็บตามต้นทุนของสินค้าหรือบริการนั้น หรืออาจจะเก็บตามมูลค่าของสินค้าหรือบริการนั้นก็ได้ซึ่งจะมีผลต่อรายได้ของรัฐ

---

[9] เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, <u>การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย</u>.หน้า 149 – 152.

ข้อบกพร่องของหลักผลประโยชน์นี้ ประการแรก การเก็บภาษีตามหลักนี้จะใช้ได้ต่อเมื่อสามารถวัดถึงผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีแต่ละคนได้รับจากบริการของรัฐโดยแจ้งชัด ประการที่สอง แม้ว่าในบางครั้งจะประเมินหรือวัดผลประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับได้ แต่ผู้รับบริการนั้นอาจไม่อยู่ในฐานะที่จะเสียภาษีได้ แต่รัฐก็จำต้องให้บริการนั้น เช่น คนไข้ป่วยหนักในโรงพยาบาลของรัฐที่ไม่มีความสามารถในการชำระค่าพยาบาล เป็นต้น

ข) หลักความสามารถในการเสียภาษี (The ability to pay principle) คือ การวัดความเสมอภาคในการเสียภาษีโดยการใช้การเสียสละความพึงพอใจของผู้เสียภาษีเป็นเครื่องวัด ทั้งนี้เนื่องจากสมการเกี่ยวกับความพอใจ (utility function) ของแต่ละคนไม่เท่ากัน ดังนั้นถึงแม้ผู้เสียภาษีแต่ละคนที่ได้เสียภาษีเป็นจำนวนเงินที่เท่ากันก็ตาม แต่การเสียสละความพึงพอใจในการเสียภาษีของบุคคลเหล่านั้นจะไม่เท่ากัน ซึ่งตามหลักการนี้ อาจแบ่งวิธีการวัดออกได้อีกสามแบบด้วยกันคือ (1) หลักการเสียสละที่เท่ากันโดยสมบูรณ์ (2) หลักการเสียสละเท่ากันตามสัดส่วน (3) หลักการเสียสละส่วนเพิ่มที่เท่ากัน นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาถึงความเสมอภาคตามแนวนอน (horizontal equity) และความเสมอภาคในแนวตั้ง (vertical equity) เป็นต้น ซึ่งในท้ายที่สุด ในทางปฏิบัติแล้ว การเก็บภาษีนอกจากพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังคงต้องพิจารณาถึงความยุติธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าการจัดเก็บภาษีที่ไม่ทั่วถึงหรือมีการเลือกปฏิบัติในการจัดเก็บภาษีแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในหมู่ผู้เสียภาษี

ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางภาษีในตลาดทุน คุณพิภพ วีระพงษ์[10] ได้ให้ความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของมาตรการทางภาษีนี้ไว้ว่า มาตรการของรัฐที่ยกเว้นภาษีกำไรส่วนทุนจากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์และเงินได้จากการขายตราสารอนุพันธ์ในตลาดอนุพันธ์นั้นมีความไม่เป็นกลาง (Neutral) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องในมาตรการทางภาษีนี้มีอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ ประชาชนคนไทยทั่วไป (People of Thailand) นัก

---

[10] พิภพ วีระพงษ์, Tax Reform: What needed to be done for Capital Market, ก้าวใหม่ตลาดทุนไทย หลังวิกฤตการเงินโลก (Modernizing Our Capital Market: A Roadmap to Prosperity) จัดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ Hotel Plaza Athenee, Bangkok, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2551.

ลงทุน (Investor) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ กรมสรรพากร (ทั้งนี้อาจมีบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอีกซึ่งจะไม่กล่าว ณ ที่นี้) ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าบุคคลทั้งหมดข้างต้นมีความขัดแย้งกันในผลประโยชน์ (Conflict of Interest) จากมาตรการทางภาษีนี้ โดยนักลงทุนและหน่วยงานในตลาดทุนต้องการให้รัฐสนับสนุนมาตรการทางภาษีเพื่อให้ลดต้นทุนและเพิ่มสภาพคล่องในตลาดรอง แต่ในทางกลับกัน กรมสรรพากรต้องการที่จะเก็บภาษี ดังนั้น การที่จะพิจารณาถึงความเป็นธรรมของมาตรการทางภาษีนี้ควรต้องชั่งน้ำหนักให้เกิดผลประโยชน์แก่ประเทศไทยให้มากที่สุด

ทั้งนี้ ยังมีปัญหาอื่นในเรื่องเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในการเก็บภาษี ได้แก่ การเก็บภาษีหรือยกเว้นการเก็บภาษีตราสารทุน ตราสารหนี้ และตราสารอนุพันธ์ ที่แตกต่างกัน การเก็บภาษีเงินได้จำนวนเท่ากันแต่มาจากแหล่งเงินได้ที่ต่างกันไม่เท่ากัน (Horizontal Equity) หรือ การเก็บภาษีเงินได้จากแหล่งเงินได้เดียวกันแต่จำนวนไม่เท่ากันด้วยภาษีที่เท่ากัน (Vertical Equity) เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการที่รัฐส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทยด้วยสิทธิประโยชน์ทางภาษีในการส่งเสริมการลงทุน ยังก่อให้เกิดปัญหาในการส่งออกสินค้าไปยังประเทศอื่น อันเนื่องมาจากมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping) และมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty: CVD)

นอกจากนั้น มาตรการทางภาษีนี้ยังก่อให้เกิดการบิดเบือนทางภาษี (Tax Distortion) หรือเป็นการก่อให้เกิดช่องว่างทางภาษี (Loophole) ในการวางแผนภาษี ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในบริษัทด้วยหนี้มากกว่าด้วยทุนเนื่องจากผลประโยชน์ทางภาษี (Thin Capitalization) วิธีการแสวงหาสิทธิประโยชน์จากอนุสัญญาภาษีซ้อน (Tax Treaty Shopping) หรือการเปลี่ยนดอกเบี้ยในตราสารหนี้ให้กลายเป็นกำไรส่วนทุน (Coupon washing) การใช้กองทุนรวม (Mutual Fund) เป็นแหล่งปกป้องทางภาษี เป็นต้น (รายละเอียดจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 5)

2) **หลักความแน่นอน** (Certainly)

ภาษีอากรที่ดีต้องมีความชัดเจนและแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นฐานภาษี เทคนิคการประเมินภาษี และวิธีการจัดเก็บภาษี โดยการจัดเก็บภาษีอากรนี้จะต้องตั้งขึ้นมาจากเหตุผล มิใช่เกิดจากอำนาจ ดุลยพินิจ หรืออำเภอใจของผู้จัดเก็บ หรือผู้เสียภาษีเท่านั้น

3) **หลักความสะดวก** (Convenience)

ภาษีอากรที่ดีควรต้องเรียกเก็บตรงตามเวลา วิธีการชำระภาษีก็ต้องทำให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกมากที่สุด โดยอาจรวมถึงช่วงเวลาที่ผู้เสียภาษีมีความสะดวกที่จะชำระได้ ซึ่งในปัจจุบันได้แก่ การให้ผู้ชำระภาษีสามารถยื่นแบบเสียภาษีทางอินเตอร์เน็ต และเสียผ่านทางธนาคารได้ เป็นต้น

4) **หลักการประหยัด** (Economy)

ภาษีทุกประเภทที่จัดเก็บเพื่อนำรายได้เข้าสู่คลังควรมีจำนวนที่ใกล้เคียงกับจำนวนภาษีที่ผู้เสียภาษีได้ชำระให้แก่รัฐ ซึ่งหมายความว่า รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีให้น้อยที่สุดและผู้เสียภาษีก็เสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีนั้นๆ น้อยที่สุดด้วย

4.1.2 หลักการบริหารภาษีในปัจจุบัน

ในระยะหลัง นักการคลังหลายท่านได้มีแนวความคิด เรื่องหลักการภาษีอากรที่ดี และเห็นว่าสมควรเพิ่มหลักเกณฑ์อื่นๆ อีกเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยต่อๆ มาหลังจากที่ Adam Smith ได้กำหนดไว้เมื่อ 200 กว่าปีมาแล้ว ได้แก่

1) **หลักการยอมรับ** (Acceptability)

หมายถึง ภาษีอากรที่ทุกคนยอมรับเพราะมีระบบการจัดเก็บภาษีอากรอย่างยุติธรรม ซึ่งการยอมรับของประชาชนย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรัฐด้วย หากรัฐสามารถแสดงให้เห็นถึงประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ผู้เสียภาษีจะได้รับโดยรวมในอนาคต ย่อมทำให้ประชาชนผู้เสียภาษียอมรับการเสียภาษีมากขึ้น

2) **หลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ** (Enforceability)

หมายถึง ภาษีอากรที่จัดเก็บต้องสามารถทำการบริหารจัดเก็บอย่างได้ผลในทางปฏิบัติซึ่งต้องมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับรูปแบบโครงสร้างการบริหารของแต่ละรัฐเป็นสำคัญ

3) **หลักการทำรายได้** (Productivity)

หมายถึง ภาษีที่มีฐานกว้างฐานของภาษีขยายตัวได้รวดเร็วตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำรายได้ให้รัฐเป็นอย่างดี โดยไม่ต้องเพิ่มอัตราการจัดเก็บ

4) **หลักการยืดหยุ่น** (Flexibility)

หมายถึง ภาษีบางประเภทที่สามารถปรับตัวเข้าการเปลี่ยนของภาวะเศรษฐกิจของประเทศหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่ายอันควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือควบคุมภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

4.2 มาตรการทางภาษีของประเทศอื่นที่สำคัญ

ผู้วิจัยเลือกมาตรการทางภาษีของบางประเทศที่สำคัญ โดยเลือกตัวอย่างจากประเทศกลุ่มที่ตลาดทุนมีความเจริญอย่างมากที่จัดเก็บภาษีจากกำไรส่วนทุน เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศในกลุ่มที่ตลาดทุนมีความเจริญในลำดับกลางที่ไม่จัดเก็บภาษีจากทุน เช่น สิงคโปร์ และที่จัดเก็บภาษีจากทุน เช่น ประเทศญี่ปุ่น โดยรายละเอียดของมาตรการทางภาษีของแต่ละประเทศมีดังต่อไปนี้

สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.1 สหรัฐอเมริกา (United States of America)

สหรัฐอเมริกามีการเก็บภาษีในสองระดับ ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในระดับมลรัฐ (State tax) และการจัดเก็บภาษีในระดับสหพันธรัฐ (Federal tax) เนื่องจากภาษีระดับสหพันธรัฐเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาลโดยนำมาเป็นงบประมาณของประเทศถึง 2 ใน 3 ส่วนของงบประมาณรายรับทั้งหมด และภาษีในแต่มลรัฐนั้นจะมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่นโยบายของมลรัฐนั้นๆ ว่าจะจัดเก็บภาษีอะไร ในอัตราเท่าไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะจำกัดการศึกษาเฉพาะภาษีในลำดับของสหพันธรัฐที่มีลักษณะใช้บังคับกับผู้เสียภาษีในทุกรัฐเท่าเทียมกันเท่านั้น

ระบบภาษีของสหพันธรัฐ (Federal Tax) กำหนดแบ่งประเภทฐานภาษีออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (Income tax on individuals and corporations) (2) เงินเดือน (รวมทั้งเงินได้จากกิจการของตนเอง) (Payroll taxes on wages and corresponding taxes on self-employment income) (3) มรดก ของขวัญ และ ภาษีการโอนไปยังทายาทรุ่นถัดไป (Estate, gift, and generation-skipping transfer taxes) และ (4) ภาษีสรรพสามิตในสินค้าหรือบริการบางประเภท (Excise taxes on selected goods and services) ทั้งนี้รายละเอียดเฉพาะของภาษีประเภทเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลของสหรัฐอเมริกาในระดับสหพันธรัฐมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา[11]

ผู้ที่มีสัญชาติสหรัฐฯ หรือมีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐฯ (เฉพาะที่มีจุดเกาะเกี่ยวที่เพียงพอในสหรัฐฯ) ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากหลักแหล่งเงินได้ทั่วโลก (Worldwide taxable income) โดยเงินได้ที่ต้องเสียภาษีนี้คำนวณจากเงินได้ทั้งหมดของผู้เสียภาษีหักออกด้วยเงินได้ที่ไม่เกี่ยวข้อง (Exclusions) เงินได้ที่ได้รับการยกเว้น (Exemptions) และจึงนำไปคำนวณหักค่าลดหย่อนต่างๆ (Deductions) หลังจากนั้นจึงนำอัตราภาษีก้าวหน้า (Progressive Rate) มาคำนวณว่าบุคคลผู้เสียภาษีนั้นต้องเสียภาษีในอัตราและจำนวนเท่าใด

---

[11] Joint Committee on Taxation, **Overview of the Federal Tax System as in Effect for 2008**[Online]. Available from: http://www.house.gov/ [14 April 2008], pp 1-7.

ตามประมวลรัษฎากรของสหรัฐฯ เงินได้ทั้งหมด (Gross Income) หมายถึงเงินได้ไม่ว่าจะมาจากแหล่งใด เว้นแต่เงินได้บางประเภทที่ได้รับยกเว้นหรือไม่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย โดยแหล่งเงินได้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ เงินตอบแทนจากการให้บริการ ดอกเบี้ย เงินปันผล **ผลกำไรส่วนทุน** ค่าเช่า และค่าสิทธิ เป็นต้น ส่วนเงินได้ที่ไม่เกี่ยวข้องจากเงินได้ทั้งหมดตามกฎหมาย (Statutory exclusions from gross income) ได้แก่ ผลประโยชน์พึงจ่ายภายใต้กรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ตาย (death benefit payable under a life insurance contract) การที่นายจ้างให้ประกันสุขภาพแก่ลูกจ้าง (employer-provided health insurance) การที่นายจ้างให้เงินสมทบบำนาญ (employer-provided pension contributions) และผลประโยชน์บางอย่างจากนายจ้าง (certain other employer-provided benefits) เป็นต้น

เงินได้พึงประเมินของบุคคลธรรมดา (Individual's adjusted gross income: AGI) พิจารณาโดยหักค่าลดหย่อนบางประการที่เหนือเส้น (above-the-line) ออกจากเงินได้ทั้งหมด ค่าลดหย่อนนี้รวมถึงค่าใช้จ่ายจากธุรกิจหรือการค้า (trade or business expenses) และผลขาดทุนส่วนทุน (capital losses) เป็นต้น ในการพิจารณาถึงเงินได้ที่ต้องเสียภาษี (Taxable Income) บุคคลธรรมดาทำการคำนวณเงินได้พึงประเมินโดยการหักค่าลดหย่อนส่วนตัว (Personal exemption deductions) และค่าลดหย่อนมาตรฐานที่ใช้บังคับ (Applicable standard deduction) เช่น ค่าลดหย่อนสำหรับคนโสดและสำหรับผู้แต่งงานแล้วที่แยกยื่นภาษี สำหรับคู่สมรส เป็นต้น ทั้งนี้ผู้สูงอายุหรือคนตาบอดจะได้รับค่าลดหย่อนมาตรฐานเพิ่มเติม (Additional standard deduction) ทั้งนี้ ค่าลดหย่อนส่วนตัวและค่าลดหย่อนมาตรฐานนี้จะทำการปรับปรุงรายปีตามอัตราเงินเฟ้อ

ภาระภาษีของผู้เสียภาษีในจำนวนเงินได้สุทธิอยู่ที่ระหว่างสองจำนวน นั่นคือ (1) ภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามปกติที่หักเครดิตภาษีออกแล้ว หรือ (2) ภาษีขั้นต่ำ (Minimum Tax) ที่หักเครดิตทางภาษีสำหรับภาษีขั้นต่ำ แล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า*

---

* A taxpayer's net income tax liability is the greater of (1) regular individual income tax liability reduced by credits allowed against the regular tax, or (2) tentative minimum tax reduced by credits allowed against the minimum tax.

นอกเหนือไปจากอัตราภาษีพิเศษสำหรับกำไรส่วนทุนระยะยาวแล้ว เงินได้ที่เหลือจะต้องเสียภาษีตามอัตราปกติ

ตามประมวลรัษฎากรของสหรัฐฯ (Internal Revenue Code) ซึ่งดำเนินการจัดเก็บภาษีโดย Internal Revenue Service จะจัดเก็บภาษีเงินได้กับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ส่วนหลักเกณฑ์และอัตราภาษีของเงินได้ประเภทกำไรส่วนทุน (Capital gains) รัฐจะจัดเก็บภาษีโดยมีวิธีและภาษีในอัตราพิเศษ (preferential rate) โดยหากเปรียบเทียบกับเงินได้ตามปกติ (ordinary income) จำพวก เงินเดือน จะมีอัตราภาษีที่ต่ำกว่าเพื่อสร้างแรงจูงใจในการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามอัตราภาษีอาจมีความแตกต่างกันตามประเภทของหมวดหมู่ทางภาษี (Tax bracket) และจำนวนเงินในการลงทุนก่อนที่จะขายออกไป[12]

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการวิธีปฏิบัติทางภาษีต่อผลกำไรและผลขาดทุนส่วนทุน (Capital Gains and Loss)[13] ตามประมวลรัษฎากร (Internal Revenue Code) ของสหรัฐฯ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) ประวัติการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุนของสหรัฐอเมริกา[14]

ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาภาษีผลกำไรส่วนทุนถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าเงินได้ปกติ (Ordinary Income) โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1913 ถึงปี ค.ศ. 1921 กำไรส่วนทุนถูกจัดเก็บในอัตราภาษีปกติเริ่มตั้งแต่อัตราสูงสุดที่ร้อยละ 7 อันเนื่องมาจากความกังวลว่าการจัดเก็บภาษีในอัตราสูงในระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 จะทำให้รายได้จากภาษีลดลง ต่อมาในปี ค.ศ. 1922 ถึง ค.ศ. 1934 รัฐจัดเก็บภาษีในอัตราพิเศษที่ร้อยละ 12.5 เฉพาะผลกำไรส่วนทุนอันเนื่องมาจากทรัพย์สินที่

---

[12] **Capital gains tax in the United States**[Online]. Available from http://en.wikipedia.org/wiki/Capital_gains_tax_in_the_United_States [July,17 2008]

[13] Joseph Bankman, Thomas D. Griffith, and Katherine Pratt, Federal Income Tax: Examples and Explanations. (United States of America: Little Brown). pp 443 - 447.

[14] Gerald Auten, Joseph J. Cordes, Robert D. Ebel, and Jane G. Gravelle, The Encyclopedia of Taxation and Tax Policy. **Capital Gains Taxation**[Online]. Available from http://www.urban.org/url.cfm?ID=1000519 [July,17 2008]

ถือครองอย่างน้อย 2 ปี ต่อมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1934 ถึง ค.ศ. 1941 ฐานภาษีของผู้เสียภาษีปรับเปลี่ยนไปตามระยะเวลาถือครองทรัพย์สิน ได้แก่ในปี ค.ศ. 1934 และ ค.ศ. 1935 เงินได้ในอัตราร้อยละ 20, 40, 60 และ 70 ของกำไรส่วนทุนจะได้รับการยกเว้นสำหรับทรัพย์สินที่ถือครอง 1 ปี 2 ปี 5 ปี และ 10 ปี ตามลำดับ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1942 ผู้เสียภาษีได้รับการยกเว้นในกำไรส่วนทุนร้อยละ 50 สำหรับทรัพย์สินที่ถือครองอย่างน้อย 6 เดือนหรือเลือกที่จะเสียภาษีทางเลือก (Alternative tax) ในอัตราร้อยละ 25 หากว่าอัตราภาษีเงินได้ของผู้เสียภาษีมากกว่าร้อยละ 50 อัตราภาษีกำไรส่วนทุนได้เพิ่มขึ้นอย่างมากในปี ค.ศ. 1969 และ ค.ศ. 1976 โดยกฎหมายปฏิรูปภาษี (Tax Reform Acts) ทั้งนี้ ตามกฎหมายปฏิรูปภาษีในปี ค.ศ. 1969 ภาษีขั้นต่ำกำหนดที่ร้อยละ 10 โดยไม่รวมกำไรส่วนทุนและจำกัดภาษีทางเลือก (Alternative tax) ไว้ที่ 50,000 เหรียญสหรัฐฯ ของกำไรส่วนทุน ส่วนกฎหมายปฏิรูปภาษีในปี ค.ศ. 1976 ได้เพิ่มอัตราภาษีกำไรส่วนทุนขึ้นอีกโดยกำหนดอัตราภาษีขั้นต่ำที่ร้อยละ 15

ในปี ค.ศ. 1977 และปี ค.ศ. 1978 อัตราภาษีขึ้นสูงสุดของกำไรส่วนทุนอยู่ถึงร้อยละ 39.875 ต่อมาในปี ค.ศ. 1978 สภาคองเกรส (Congress) ลดอัตราภาษีกำไรส่วนทุนโดยยกเลิกอัตราภาษีขั้นต่ำ (minimum tax) สำหรับกำไรส่วนทุนและเพิ่มจำนวนที่ยกเว้น (exclusion) เป็นร้อยละ 60 โดยหากบุคคลธรรมดามีเงินได้จากการขายหลักทรัพย์ที่ถือครองนานเกินกว่า 6 เดือน ผู้มีเงินได้นั้นจะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ร้อยละ 60 มารวมคำนวณเสียภาษี โดยจะเสียภาษีเพียงแค่ร้อยละ 40 ที่เหลือเท่านั้น แต่อัตราภาษีที่ต้องเสียในขณะนั้นอยู่ที่ร้อยละ 50 ของเงินได้

ต่อมากฎหมายปฏิรูปภาษี ในปี ค.ศ. 1986 ยกเลิกการยกเว้นกำไรส่วนทุน (exclusion of long-term gains) และเพิ่มอัตราภาษีขั้นสูงเป็นร้อยละ 28 (อัตราร้อยละ 33 สำหรับผู้เสียภาษีในบางกรณี) โดยกำไรส่วนทุนและเงินได้ปกติจะเสียภาษีในกฎเกณฑ์และอัตราภาษีที่เท่ากัน ซึ่งเท่ากับเป็นการยกเลิกความแตกต่างระหว่างกำไรส่วนทุนกับเงินได้ปกติในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ต่อมาไม่นานเมื่ออัตราภาษีขั้นสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 39.6 ทำให้สภาคองเกรสตัดสินใจลดอัตราภาษี

สำหรับกำไรส่วนทุนระยะยาว โดยหากถือครองทรัพย์สินเกินกว่า 1 ปี จะได้รับการลดอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 20 ในปี ค.ศ. 1994 ซึ่งต่อมาลดเหลือร้อยละ 5 และ 15 ในปี ค.ศ. 2003[15]

ทั้งนี้ ในปี ค.ศ. 1993 รัฐกำหนดจำนวนเงินยกเว้นที่ร้อยละ 50 สำหรับกำไรส่วนทุนจากการขายหุ้นธุรกิจขนาดเล็กที่กำหนดไว้ (certain small business stocks) ที่ซื้อไว้ตั้งแต่วันออกขายและถือครองอย่างน้อย 5 ปี โดยธุรกิจที่มีสิทธิต้องมีทรัพย์สินน้อยกว่า 50 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเงื่อนไขบางประการ ต่อมากฎหมายในปี ค.ศ.1997 กำหนดอัตราภาษีขั้นสูงที่ร้อยละ 14 ทั้งนี้ รายละเอียดของประวัติการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุนระยะยาวของสหรัฐฯ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันปรากฏตามแผนภาพที่แสดงดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 **แผนภาพแสดงอัตราภาษีขั้นสูงสุดของภาษีกำไรส่วนทุนระยะยาว** (Long-term capital gains) **เปรียบเทียบกับเงินได้** (Earnings) **ระหว่างปี ค.ศ.** 1913 – 2001

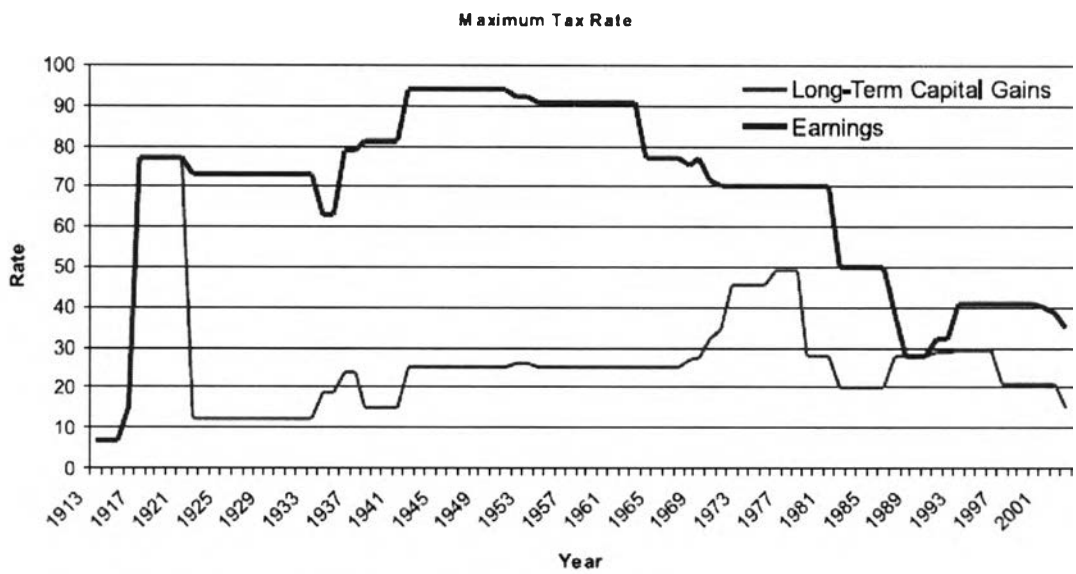

แหล่งที่มา Department of Treasury, Office of Tax Analysis,[16]

---

[15] Marvin A. Chirelstein, Federal Income Taxation. (New York: Foundation Press, Tenth edition 2005) pp. 361-362.

[16] Leonard Burman and Deborah Kobes, The Tax Policy Center. **Preferential Capital Gains Tax Rates**[Online] Available from http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts [January 19, 2004].

1.2) **การจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุนของสหรัฐฯ ในปัจจุบัน**

ภาษีกำไรส่วนทุนจัดเก็บภาษีจากสินทรัพย์ประเภททุน (Capital assets) ซึ่งมาตรา 1221 แห่งประมวลรัษฎากรสหรัฐฯ ได้กำหนดนิยาม "สินทรัพย์ประเภททุน" ไว้ว่า ทรัพย์สินที่ถือครองโดยผู้เสียภาษี (ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการค้าหรือธุรกิจหรือไม่) แต่ไม่รวมถึง

(1) สินค้าเพื่อการค้าของผู้เสียภาษีหรือทรัพย์สินอื่นใดที่อาจรวมเป็นสินค้าคงเหลือ ณ เวลาสิ้นปีภาษี หรือ ทรัพย์สินที่ถือครองโดยผู้เสียภาษีโดยมีจุดมุ่งหมายในการขายให้แก่ลูกค้าในทางการค้าปกติของผู้เสียภาษี

(2) ทรัพย์สินที่ใช้ในทางการค้าหรือธุรกิจซึ่งมีสิทธิหักค่าเสื่อมตามมาตรา 167 หรืออสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในทางการค้าหรือธุรกิจ

(3) ลิขสิทธิ์ วรรณกรรม ดนตรี หรือ บทประพันธ์เพลง จดหมายหรือบันทึก หรือทรัพย์สินในทำนองเดียวกัน ที่ถือครองโดย

a. ผู้เสียภาษีที่ใช้ทรัพย์สินส่วนตัวสร้างสรรค์ผลงานนั้น

b. ในกรณีที่เป็นจดหมายหรือบันทึก หรือทรัพย์สินในทำนองเดียวกัน ผู้เสียภาษีเป็นผู้จัดเตรียมหรือจัดทำทรัพย์สินนั้น หรือ

c. ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจในการพิจารณาส่วนต่างสำหรับการขายหรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ a และ b ข้างต้น

(4) บัญชีหรือบันทึกรายรับที่ใช้ในทางธุรกิจหรือการค้าในการให้บริการ หรือ ขายทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ใน (1)

(5) เอกสารเผยแพร่ของรัฐบาลสหรัฐฯ (รวมทั้งบันทึกของสภาคองเกรส) ซึ่งได้รับมาจากรัฐบาลสหรัฐฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ไม่ได้มาโดยการซื้อตามราคาที่เสนอขายต่อสาธารณะ และถือครองโดย

a. ผู้เสียภาษีที่ได้รับเอกสารเผยแพร่นั้น หรือ

b. ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจในการพิจารณาส่วนต่างสำหรับการขายหรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ a

(6) ตราสารทางการเงินเกี่ยวกับอนุพันธ์สินค้าใดๆ ที่ถือครองโดยผู้ค้าอนุพันธ์การค้า เว้นแต่

a. เป็นที่พอใจแก่เลขาธิการว่าตราสารนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของผู้ค้านั้นในฐานะผู้ค้าตราสารอนุพันธ์สินค้า และ

b. ตราสารนั้นเป็นที่บ่งเฉพาะชัดเจนในบันทึกของผู้ค้าว่ามีคุณสมบัติตามข้อ a ตั้งแต่ก่อนที่ได้รับมา แต่ดั้งเดิม หรือวันเข้าทำสัญญา (หรือในเวลาอื่นใดที่เลขาธิการอาจกำหนดขึ้นเป็นระเบียบ)

(7) ธุรกรรมเฮดจิ้ง (hedging transaction) ซึ่งเป็นที่บ่งเฉพาะชัดเจนว่ามีคุณสมบัติตามข้อ a ตั้งแต่ก่อนที่ได้รับมา แต่ดั้งเดิม หรือวันเข้าทำสัญญา (หรือในเวลาอื่นใดที่เลขาธิการอาจกำหนดขึ้นเป็นระเบียบ) หรือ

(8) สินค้าในรูปแบบที่ใช้หรือบริโภคโดยผู้เสียภาษีในทางการค้าหรือธุรกิจปกติของผู้เสียภาษี

ในปี ค.ศ. 2003 อัตราภาษีลดลงอยู่ที่ร้อยละ 15 และร้อยละ 5 สำหรับบุคคลธรรมดาในช่วงเสียภาษีที่ต่ำที่สุดสองลำดับ โดยอัตราภาษีนี้หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตจะใช้บังคับถึงปี ค.ศ. 2011 ซึ่งผู้เสียภาษีจะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 ซึ่งอัตราภาษีร้อยละ 15 นี้เดิมจะสิ้นสุดการใช้บังคับในปี ค.ศ. 2008 แต่เนื่องจากประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิ้ลยู บุช (George W. Bush) ได้ขยายระยะเวลาให้ครอบคลุมถึงปี ค.ศ. 2010 ตามกฎหมาย The Jobs and Growth Tax Relief Reconciliation Act of 2003 (JGTRRA) ซึ่งได้ลงนามในวันที่ 17 พฤษภาคม ค.ศ. 2006 โดยมีผลดังต่อไปนี้

- ในปี ค.ศ. 2008, 2009, และ 2010 อัตราภาษีสำหรับผลกำไรส่วนทุนระยะยาว (long term capital gains) คือร้อยละ 0 สำหรับเงินได้ที่ตกอยู่ในช่วงภาษี (income tax brackets) ที่ ร้อยละ 10 และ ร้อยละ 15 ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดนับแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

- ภายหลังปี ค.ศ. 2010, อัตราภาษีของกำไรส่วนทุนระยาว (long-term capital gains tax rate) จะอยู่ที่ร้อยละ 20 (ร้อยละ 10 สำหรับผู้เสียภาษีในช่วงภาษีที่ร้อยละ 15)

- ภายหลังปี ค.ศ. 2010 กำไรส่วนทุนจากการถือครองห้าปี (the qualified five-year) ในอัตราร้อยละ 18 (ร้อยละ 8 สำหรับผู้เสียภาษีในช่วงภาษี (tax

bracket) ที่ร้อยละ 15) จะได้รับการปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง ในปัจจุบันอัตราภาษีเงินได้สูงสุดของบุคคลธรรมดาอันเนื่องมาจากเงินได้ประเภทกำไรส่วนทุนก็ยังคงอยู่ในอัตราที่น้อยกว่าเงินได้ปกติ ตามมาตรา 1(h) แห่งประมวลรัษฎากรของสหรัฐฯ (แต่อย่างไรก็ตามภาษีเงินได้ของนิติบุคคลกลับไม่ได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าว ตามมาตรา 1201 แห่งประมวลรัษฎากรของสหรัฐฯ*)

ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลสามารถหักผลขาดทุนส่วนทุนออกจากกำไรส่วนทุนได้ โดยนำมารวมคำนวณตามประเภทของกำไรหรือขาดทุนนั้น โดยประเภทกำไรหรือขาดทุนดังกล่าวแบ่งออกเป็นประเภทคือ ผลกำไรหรือขาดทุนระยะยาว (Long-Term Capital Gains or Losses) และ ผลกำไรหรือขาดทุนระสั้น (Short-Term Capital Gains or Losses) ซึ่งรายละเอียดในการพิจารณาประเภทของกำไรส่วนทุนมีดังต่อไปนี้[17]

---

* § 1201. "Alternative tax for corporations.

(a) General rule. If for any taxable year a corporation has a net capital gain and any rate of tax imposed by section 11, 511, or 831(a) or (b) [*26 USCS ง 11*, *511*, or *831(a)* or (b)] (whichever is applicable) exceeds 35 percent (determined without regard to the last 2 sentences of section 11(b)(1) [*26 USCS ง 11(b)(1)*]), then, in lieu of any such tax, there is hereby imposed a tax (if such tax is less than the tax imposed by such sections) which shall consist of the sum of--

(1) a tax computed on the taxable income reduced by the amount of the net capital gain, at the rates and in the manner as if this subsection had not been enacted, plus

(2) a tax of 35 percent of the net capital gain (or, if less, taxable income)."

[17] PricewaterhouseCoopers Individual Taxes Worldwide Summaries 2004-2005 (United States of America: John Wiley & Sons. 2004), pp. 516-522.

1.2.1) **กำไรส่วนทุนจากการถือทรัพย์สินระยะสั้น** (Short-term Capital Gains)

เงินได้ประเภทนี้ เป็นเงินได้ที่เกิดจากส่วนต่างของราคาที่ผู้มีเงินได้ซื้อและขายทรัพย์สิน โดยที่ผู้ถือได้ครอบครองทรัพย์สินดังกล่าวไว้ไม่เกินกว่า 1 ปี[18] โดยผู้มีเงินได้ประเภทนี้จะต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เหมือนกับเงินเดือน หรือ ดอกเบี้ย ซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้ตามอัตราตามปกติตั้งแต่ร้อยละ 10 จนถึงร้อยละ 35 โดยการนับระยะเวลาถือครองนั้นให้เริ่มนับวันถัดจากวันซื้อจนถึงวันที่ขายออกไป[19]

1.2.2) **กำไรส่วนทุนจากการถือทรัพย์สินระยะยาว** (Long-term Capital Gains)

เงินได้ประเภทนี้มีฐานการคิดคำนวณเช่นเดียวกับการถือครองทรัพย์สินระยะสั้น คือ ต้องเริ่มคำนวณจากส่วนต่างราคาซื้อและขายทรัพย์สิน แต่ความแตกต่างกันอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาการถือครองซึ่งต้องเกินกว่า 1 ปี

วิธีการคิดว่าทรัพย์สินดังกล่าวผู้มีเงินได้ถือครองมาเกินกว่าระยะเวลา 1 ปี หรือไม่นั้น พิจารณาจากระยะเวลาที่ได้รับมาและเวลาที่ขายไป (ระยะเวลาการถือครองเริ่มนับจากวันถัดไปจากวันซื้อจนถึงวันที่ขายออกไป) ในกรณีทรัพย์สินที่สามารถระบุได้ง่าย แต่หากเป็นหุ้นหรือหลักทรัพย์ประเภทอื่นนั้น การคิดจะคิดตามหลักการทางบัญชี เข้าก่อนออกก่อน (First In First Out: FIFO) เมื่อพิจารณาแล้วเงินได้ดังกล่าวเป็นเงินได้อันเกิดจากทรัพย์สินที่ถือครองเกินกว่า 1 ปี ส่วนต่างดังกล่าวต้องนำมาหักกับค่าใช้จ่ายในการซื้อและขายทรัพย์สินนั้น เพื่อให้เป็นเงินได้พึงประเมินแล้วนำไปคำนวณเพื่อเสียภาษีต่อไป

---

[18] **Short Term Capital Gains and the Active Trader**[Online]. Available from: http://www.armencomp.com/tradelog/capital_gain_stock.shtml [July,17 2008]

[19] **Encyclopedia of Everyday Law: Capital Gains**[Online]. Available from: http://law.enotes.com /everyday-law-encyclopedia [July,17 2008]

1.3) ฐานภาษีในการคำนวณภาษีเงินได้ส่วนทุนอันเนื่องมาจากการขายหลักทรัพย์

ในทางเทคนิคฐานภาษีสำหรับการพิจารณาถึงกำไรส่วนทุนสำหรับการขายทรัพย์สิน จะพิจารณาจาก ต้นทุน (cost basis) จะถูกนำมาใช้มากกว่าที่จะใช้ราคาที่ซื้อมา (purchase price) วิธีการพิจารณาถึงต้นทุนจะคำนวณจากการนำราคาที่ซื้อมาตอนแรก (original purchase price) มาปรับปรุงกับปัจจัยหลายประเภทเช่น การปรับปรุงเพิ่มเติม (additional improvements) หรือ การลงทุน (investments) ภาษีที่จ่ายไปสำหรับเงินปันผล (taxes paid on dividends) ค่าธรรมเนียมบางประเภท (certain fees) และค่าเสื่อม (depreciation)

ส่วนกรณีการคำนวณต้นทุนของการซื้อขายหุ้น เมื่อผู้ลงทุนขายหุ้นออกไป การคำนวณภาษีเงินได้จากการขายหุ้นดังกล่าวจะต้องคำนวณภาษีจากฐานราคาขายสุทธิ (Net sale proceeds) โดยนำราคาที่ขายได้หักออกจากค่าธรรมเนียมนายหน้าค้าหลักทรัพย์ (Brokerage commissions) และ ค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรม (Transaction fees)

ในบางกรณีที่ฐานภาษีในการคำนวณภาษีจากการขายหุ้นอาจแตกต่างออกไป เช่น การซื้อหุ้นมาจากคู่สมรส หรือได้รับหุ้นมาโดย แผนการลงทุนโดยใช้เงินปันผล (Dividend Reinvestment Plan [DRIP]) หรือได้รับหุ้นมาโดยการใช้สิทธิออปชั่น (Option exercise) หรือได้รับหุ้นมาเนื่องจากหุ้นปันผลที่ยกเว้นภาษี (Non-taxable stock dividend) หรือ การแตกหุ้น (stock split) เป็นต้น โดยในทุกสิ้นปีภาษี บริษัทนายหน้า (Brokerage firms) มีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดเตรียมแบบ 1099 (Form 1099) ให้แก่ลูกค้า โดยแบบ 1099 นี้จะรายงานถึงจำนวนการขายสุทธิของลูกค้ารายนั้น

ทั้งนี้ สำหรับกรณีการขายสิทธิที่จะซื้อหุ้นนั้น (Options Trading) ซึ่งเป็นสัญญาที่ให้สิทธิแก่ผู้ซื้อสิทธิแต่ไม่มีหน้าที่ในการซื้อหรือขายหุ้นตามจำนวนและราคาที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ผู้ขายจะขายสิทธินี้โดยแลกเปลี่ยนกับ เงินพิเศษ (Premium payment) ที่ผู้ซื้อชำระให้ โดยผู้ขายจะได้รับกำไรหรือขาดทุนที่เป็นระยะสั้นหรือระยาวขึ้นอยู่กับระยะเวลาการถือครองหุ้น เงินพิเศษ (Premium payment) จะถือว่าเป็นกำไรจากทรัพย์สินระยะสั้น (short-term capital gain) ที่ได้รับในวันที่สิทธิสิ้นสุด แม้ว่าระยะเวลาของสิทธินั้นจะมากกว่า 12 เดือนก็ตาม โดยการขายสิทธินี้ถือว่าเป็นลักษณะกำไรหรือขาดทุนจากการขายทรัพย์สิน ซึ่งต้องรายงานโดยใช้แบบของกรมสรรพากร D (IRS Schedule D)

หากกรณีการขายสิทธิในดัชนี (Index Options) ได้แก่ สัญญาฟิวเจอร์ (Regulated futures contract) สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign currency contract)* และออปชั่นที่ไม่ใช่หุ้น (non-equity options)** ได้แก่ พันธบัตร หุ้นกู้ สินค้า หรือ เงินตรา วิธีในการคำนวณภาษีจะแตกต่างออกไปตามมาตรา 1256 ของประมวลรัษฎากร (Internal Revenue Code) ซึ่งระบุว่ากำไรหรือขาดทุนจากการขายออปชั่นนั้นต้องใช้หลักเกณฑ์ 60/40 โดยจะกำหนดว่า 60% ของกำไรหรือขาดทุนเป็นกำไร/ขาดทุนระยะยาว ส่วนที่เหลืออีก 40% จะเป็นกำไร/ขาดทุนระยะสั้น โดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาในการคือครองหลักทรัพย์นั้น นอกจากนั้นหากผู้ลงทุนมีผลขาดทุน ผู้ลงทุนสามารถเลือกที่จะใช้ผลขาดทุนนั้นย้อนหลังกลับไปในปีภาษีก่อนได้ 3 ปี (3 years carried back) แทนที่จะใช้ผลขาดทุนนั้นยกไปใช้ในปีภาษีถัดไป ซึ่งจะทำให้ผู้เสียภาษีนั้นได้รับเงินภาษีคืน โดยการคำนวณเงินได้จะต้องนำราคาตลาด (marked to market) หรือ ราคาตลาดที่แท้จริงและเป็นธรรม (priced to fair market value: FMV) เป็นฐานในการคำนวณ ทั้งนี้เงินได้จากการขายสิทธิในดัชนีที่ไม่ใช่หุ้นนี้ ต้องรายงานแก่กรมสรรพากรโดย แบบของกรมสรรพากร 6781 (IRS Form 6781) แต่อย่างไรก็ตาม มีบางกรณีที่ออปชั่นบางชนิดที่ไม่ได้ขายโดยใช้เงินสดที่มีปัญหาว่าจะเข้ากรณีตามมาตรา 1256 นี้ที่ต้องคำนวณตามหลักเกณฑ์ 60/40 หรือไม่

ในกรณีกองทุนรวมในหุ้น (Stock Mutual Funds) เนื่องจากกองทุนรวมจะทำการซื้อขายหลักทรัพย์ตลอดเวลาเพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของทุนที่ลงทุนไป ดังนั้นจะมีปัญหาในเรื่องเวลาที่

---

* "A commodity futures contract is a standardized, exchange-traded contract for the sale or purchase of a fixed amount of a commodity at a futures date for a fixed price. If the contract is a regulated futures contract, the rules described under Section 1256 contracts marked to market apply to it. The termination of a commodity futures contract generally results in capital gain or loss." IRS publication 550 pp 50 - 51

** "Non-equity options include debt options, commodity futures options, currency options, and broad based stock index options. A broad based stock index is based upon the value of a group of diversified stocks or securities (such as the Standard and Poor's 500 index)." IRS publication 550 p 40

จะต้องเสียภาษี ดังนั้น เพื่อลดปัญหาดังกล่าวกองทุนรวมจะจ่ายกำไรเกือบทั้งหมดของกองทุนรวมไปยังผู้ถือหน่วยลงทุนปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งหากกองทุนรวมจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุน โดยเงินได้ที่มาจากกำไรส่วนทุนระยะยาว (long-term capital gains) หรือที่เรียกว่า เงินปันผลจากกำไรส่วนทุน หรือ เงินปันส่วนจากกำไรส่วนทุน (capital gain dividends / capital gain distributions) ผู้ถือหน่วยลงทุนที่ได้รับเงินปันผลจะได้รับสิทธิประโยชน์จ่ายเงินปันผลนั้นเช่นเดียวกันกับได้จ่ายกำไรส่วนทุนระยะยาว โดยจะได้รับอัตราภาษีที่ต่ำกว่าปกติเช่นเดียวกัน แต่หากว่ากองทุนรวมนั้นได้กำไรส่วนทุนระยะสั้น (short-term capital gains) ผู้ถือหน่วยลงทุนต้องนำเงินได้จากเงินปันผลดังกล่าวในลักษณะเงินได้ปกติ และต้องเสียภาษีในอัตราปกติ[20]

ส่วนกรณีที่ผู้ลงทุนขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม การเสียภาษีในส่วนนี้จะมีความซับซ้อนพอสมควรเนื่องจากปัญหาเรื่องการจำแนกวันที่ซื้อหุ้นและขายหุ้นออกไป ตามปกติของการขายหุ้นหากสามารถระบุหมายเลขของหุ้นได้ว่าซื้อและขายหุ้นหมายเลขใดออกไป การขายหุ้นนั้นไปสามารถทำได้โดยง่ายเนื่องจากสามารถระบุตัวหุ้นที่ขายออกไปได้ แต่หากว่าไม่สามารถระบุได้หลักการทางบัญชีในเรื่องเข้าก่อน ออกก่อน (The first-in, first-out rule, or the FIFO rule) จะมาใช้บังคับในกรณีนี้ ส่วนกรณีของกองทุนรวมนั้นจำต้องใช้หลักการถัวเฉลี่ย (Averaging rules) โดยการคำนวณว่าหุ้นที่อยู่ในกองทุนรวมนั้นได้กำไรส่วนทุนระยะยาวหรือระยะสั้น[21]

---

[20] Kaye A. Thomas, **Capital Gain Distributions**[Online]. Available from: http://www.fairmark.com/mutual/cgdist.htm [February 4, 2008].

[21] Kaye A. Thomas, **Selling Mutual Fund Shares**[Online]. Available from: http://www.fairmark.com/mutual/selling.htm [July 17, 2008].

1.4) **วิธีการคำนวณกำไร/ขาดทุนส่วนทุน**

หากผู้เสียภาษีมีทั้งผลกำไรและผลขาดทุนระยะสั้นและระยะยาวในปีภาษีเดียวกัน การคำนวณภาษีสำหรับเงินได้ประเภทนี้ต้องเริ่มคำนวณโดยหาผลสุทธิระหว่างกำไรหรือขาดทุนระยะยาว (Net long-term capital gain/loss) และผลสุทธิสำหรับกำไรหรือขาดทุนระยะสั้น (Net short-term capital gain/loss) แยกต่างหากกันก่อนเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาถึงอัตราภาษี หลังจากได้ผลสุทธิของผลกำไร/ขาดทุนทั้งระยะยาวและระยะสั้นมาแล้ว การพิจารณาขั้นต่อไปคือการนำผลสุทธิทั้งสองมาคำนวณว่าในปีภาษีนั้นผู้เสียภาษีมีผลสุทธิกำไร/ขาดทุนเท่าใด (Net Capital Gain/Loss) และเป็นผลกำไร/ขาดทุนระยะยาวหรือระยะสั้น โดยมีรายละเอียดการคำนวณสำหรับผลที่น่าจะเป็นไปได้ดังต่อไปนี้[22]

- มีผลกำไรทั้งระยะยาวและระยะสั้น หากเป็นกรณีดังนี้ ให้แยกกับคำนวณอัตราภาษีโดยกำไรส่วนทุนระยะยาวให้เสียภาษีในอัตราพิเศษไม่เกินร้อยละ 15 ส่วนกำไรส่วนทุนระยะสั้นให้คำนวณอัตราภาษีตามปกติแยกจากกัน

- มีผลขาดทุนทั้งระยะยาวและระยะสั้น หากเป็นกรณีนี้ สามารถนำผลขาดทุนสุทธิทั้งสองประเภทรวมกัน ซึ่งผลขาดทุนนี้มีสิทธินำไปหักออกจากเงินได้ปกติจำนวน 3,000 เหรียญสหรัฐ ส่วนผลขาดทุนที่เหลือสามารถยกยอดไปใช้ในปีภาษีถัดไปได้จนกว่าจะหมด

- มีผลกำไรและผลขาดทุนคละกัน กรณีจะแยกออกเป็นกรณีย่อยได้ดังต่อไปนี้
  - กำไรส่วนทุนระยะสั้นมากกว่าขาดทุนระยะยาว ส่วนที่เกินถือว่าเป็นกำไรระยะสั้น ต้องเสียภาษีในอัตราปกติ
  - กำไรส่วนทุนระยะยาวมากว่าขาดทุนระยะสั้น ส่วนที่เกิดเป็นกำไรระยะยาว ต้องเสียภาษีในอัตราพิเศษ
  - หากผลขาดทุนมีมากกว่าผลกำไร (ไม่ว่าประเภทใด) ส่วนขาดทุนจำนวน 3,000 เหรียญสหรัฐ นำไปหักออกจากเงินได้ปกติ ส่วนผลขาดทุนที่เหลือสามารถยกยอดไปใช้ในปีภาษีถัดไปได้จนกว่าจะหมด

---

[22] Marvin A. Chirelstein, Federal Income Taxation. (New York: Foundation Press, Tenth edition 2005) pp. 370 – 372.

ทั้งนี้รัฐอนุญาตให้หักผลขาดทุนสุทธิในปีภาษีเดียวกันในจำนวน 3,000 เหรียญสหรัฐฯ สำหรับคนโสด หรือ จำนวน 1,500 เหรียญสหรัฐฯ สำหรับคนแต่งงานแล้วที่แยกยื่นเสียภาษีตามมาตรา 1211 แห่งประมวลรัษฎากรสหรัฐฯ สำหรับกรณีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา* และหากผลสุทธิของการคำนวณเป็นว่าผู้เสียภาษีมี (2) ผลขาดทุนส่วนทุนระยะสั้นสุทธิ (พร้อมทั้งอีก 3,000 เหรียญสหรัฐฯสำหรับคนโสดหรือ1,500 เหรียญสหรัฐฯ สำหรับคนแต่งงานแล้วที่แยกยื่นเสียภาษี) มากกว่า (1) ผลกำไรส่วนทุนระยะยาวสุทธิ ผู้เสียภาษีนั้นมีผลขาดทุนสุทธิ (Net Capital Loss) ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ วิธีการคำนวณจะเป็นเช่นเดียวกันหากว่ากรณีเปลี่ยนเป็นผู้เสียภาษีมีผลขาดทุนส่วนทุนระยะยาวสุทธิ (Net long-term capital loss) และผลกำไรส่วนทุนระยะสั้นสุทธิ (Net short-term capital gain)

ทั้งนี้ผลขาดทุนส่วนทุนโดยปกติสามารถหักออกจากกำไรส่วนทุนได้เต็มจำนวน นอกจากนั้นผู้เสียภาษีบุคคลธรรมดาอาจหักผลขาดทุนได้ถึงจำนวน 3,000 เหรียญสหรัฐฯ จากเงินได้ปกติของผู้เสียภาษีในปีภาษีนั้น ส่วนผลขาดทุนที่เหลือนั้นอาจยกไปใช้ต่อในปีถัดไปโดยไม่จำกัดปี*

---

* §1211. "Limitation on capital losses.

(a) Corporations. In the case of a corporation, losses from sales or exchanges of capital assets shall be allowed only to the extent of gains from such sales or exchanges.

(b) Other taxpayers. In the case of a taxpayer other than a corporation, losses from sales or exchanges of capital assets shall be allowed only to the extent of the gains from such sales or exchanges, plus (if such losses exceed such gains) the lower of--

(1) $ 3,000 ($ 1,500 in the case of a married individual filing a separate return), or

(2) the excess of such losses over such gains."

* Capital losses generally are deductible in full against capital gains. In addition, individual taxpayers may deduct up to $3,000 of capital losses from ordinary income in each year. Any remaining unused capital losses may be carried forward indefinitely to another taxable year. (Joint Committee on Taxation, **Overview of the Federal Tax System as in Effect for 2008**, p. 9.)

นอกเหนือไปจากกำไรส่วนทุนระยะสั้นและระยะยาวข้างต้น หากบุคคลธรรมดาขายหุ้นของบริษัทขนาดเล็ก (Small Business Stock) ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา 1202 และ 1045 ออกไป เงินได้จำนวนหนึ่งในสามของเงินได้จากการขายหุ้นดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษี ส่วนที่เหลือจะถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราสูงสุดที่ร้อยละ 15[23]

1.5) **อัตราภาษีของบุคคลธรรมดาและภาษีกำไรส่วนทุนระยะสั้น/ระยะยาว**

ในปี พ.ศ. 2551 บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐฯ มีอัตราภาษีแบบก้าวหน้า (Progressive Rate) ที่ 8 ช่วงฐานภาษีเงินได้ ตั้งแต่ร้อยละ 10, 15, 25, 28, 33 และ 35 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

---

[23] Paul R. McDaniel, Hugh J. Ault, and James R. Repetti, Introduction to United States International Taxation. (United States of Ameirca: Kluwer Law International, Fifth revised edition, 2005) p. 22.

ตารางที่ 8 บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐฯ สำหรับปีภาษี พ.ศ. 2551

อัตราภาษี (Marginal Tax Rate)	บุคคลโสด (Single)	คู่สมรสยื่นภาษีร่วมกัน หรือหม้าย (Married Filing Jointly or Qualified Widow(er))	คู่สมรสที่แยกยื่นภาษี(Married Filing Separately)	หัวหน้าครอบครัว (Head of Household)
10%	$0 – $8,025	$0 – $16,050	$0 – $8,025	$0 – $11,450
15%	$8,026 – $32,550	$16,051 – $65,100	$8,026 – $32,550	$11,451 – $43,650
25%	$32,551 – $78,850	$65,101 – $131,450	$32,551 – $65,725	$43,651 – $112,650
28%	$78,851 – $164,550	$131,451 – $200,300	$65,726 – $100,150	$112,651 – $182,400
33%	$164,551 – $357,700	$200,301 – $357,700	$100,151 – $178,850	$182,401 – $357,700
35%	$357,701+	$357,701+	$178,851+	$357,701+

ทั้งนี้ อัตราภาษีพิเศษสำหรับผลได้จากทุนและเงินปันผลจะมีอัตราภาษีที่ต่ำกว่าอัตราภาษีปกติ ซึ่งตามปกติกำไรหรือขาดทุนซึ่งกระทบกับราคาของทรัพย์สินจะไม่รับรู้เป็นรายได้หรือขาดทุนจนกว่าจะขายทรัพย์สินนั้นออกไปการคิดคำนวณเพื่อเสียภาษีจากส่วนต่างของราคานี้ เงินได้ดังกล่าวจะนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีประเภทพิเศษ ซึ่งเป็นภาษีประเภทกำไรส่วนทุน

โดยเฉพาะ โดยมีอัตราภาษีที่ต่ำกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเนื่องจากรัฐส่งเสริมให้ผู้ลงทุนถือครองหลักทรัพย์ในระยะยาว โดยอัตราภาษีจะเป็นไปดังนี้

ตารางที่ 9 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกำไรส่วนทุนในสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2551

อัตราภาษีเงินได้ปกติ (Ordinary Income Rate)	**อัตราภาษีกำไรส่วนทุนระยะยาว** (Long-term Capital Gain Rate)	**อัตราภาษีกำไรส่วนทุนระยะสั้น** (Short-term Capital Gain Rate)
10%	0%	10%
15%	0%	15%
25%	15%	25%
28%	15%	28%
33%	15%	33%
35%	15%	35%

จะเห็นจากตารางข้างต้นว่าอัตราภาษีกำไรส่วนทุนระยะยาวจะมีภาระภาษีที่ต่ำกว่าอัตราภาษีกำไรส่วนทุนระยะสั้น ซึ่งเท่ากับอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามอัตราปกติ

แต่อย่างไรก็ตามอัตราภาษีปกติของบุคคลธรรมดาต้องพิจารณาถึงภาระภาษีขั้นต่ำทางเลือก (Alternative minimum tax liability) ที่จะเก็บบุคคลธรรมดา กองมรดก ทรัสต์ หากว่าจำนวนที่ภาษีขั้นต่ำมากกว่าภาษีปกติในปีภาษีนั้น โดยภาษีขั้นต่ำนี้นำมาคำนวณสำหรับกรณีผลได้จากทุนสุทธิและเงินปันผลด้วย โครงสร้างอัตราภาษีแยกต่างหากสำหรับเงินปันผลและกำไรส่วนทุนในปี ค.ศ. 2008 นั้นอัตราภาษีขั้นสูงสำหรับกำไรส่วนทุนสุทธิและเงินปันผลของบุคคลธรรมดาอยู่ที่ร้อยละ 15 นอกจากนั้นผลกำไรส่วนทุนสุทธิหากไม่ต้องเสียภาษีที่อัตราร้อยละ 10 หรือ 15 จะมีภาระภาษีเพียงร้อยละ 0 ซึ่งอัตราภาษีนี้ใช้บังคับทั้งภาษีปกติและภาษีขั้นต่ำทางเลือก ทั้งนี้เงินปันผลบางจำพวกจะต้องเสียภาษีในอัตราเดียวกับกำไรส่วนทุน[24]

---

[24] Joint Committee on Taxation, **Overview of the Federal Tax System as in Effect for 2008**, p 7.

2) **ภาษีเงินได้นิติบุคคล**[25]

บริษัทที่จัดตั้งภายใต้กฎหมายของรัฐทั้ง 50 รัฐของสหรัฐฯ โดยปกติมีภาระต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลของสหรัฐฯ จากแหล่งเงินได้ทั่วโลก (worldwide taxable income) ซึ่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษีของบริษัทคำนวณโดยนำเงินได้รวมทั้งหมด (Gross income) มาหักออกจากค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุญาต (Allowable deductions)

ตามกฎหมายแบ่งแยกนิติบุคคลออกเป็น 4 รูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษี ได้แก่ บริษัทรูปแบบ C (C Corporations) บริษัทรูปแบบ S (S Corporations) ห้างหุ้นส่วน (Partnerships) และกิจการเจ้าของคนเดียว (Sole Proprietorships) ซึ่งจะถูกจัดเก็บภาษีแตกต่างกันดังนี้

- หน่วยภาษีในรูปนิติบุคคล หมายถึง บริษัทซึ่งได้รับการจัดตั้งตามกฎหมาย ได้แก่ บริษัทรูปแบบ C ซึ่งนิติบุคคลจะถูกจัดเก็บภาษีใน 2 ระดับ คือ ระดับบริษัทจากกำไรสุทธิ และระดับผู้ถือหุ้นในรูปเงินปันผล

- หน่วยภาษีที่ไม่อยู่ในรูปนิติบุคคล (Pass through entity) ได้แก่ บริษัทรูปแบบ S ห้างหุ้นส่วน และกิจการเจ้าของคนเดียว ซึ่งในระดับตัวหน่วยภาษีประเภทนี้จะไม่มีภาระภาษีจากรายได้ หรือกำไรสุทธิ แต่ภาระภาษีจะอยู่ในระดับของผู้ถือหุ้น หุ้นส่วน ผู้เป็นเจ้าของ จากส่วนแบ่งที่ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้เป็นเจ้าของ ได้รับจากหน่วยภาษีประเภทนี้เท่านั้น

ทั้งนี้ อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของสหรัฐใช้ระบบอัตราภาษีก้าวหน้า ซึ่งจะแบ่งช่วงการเสียภาษีตามจำนวนเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

---

[25] Ibid, pp 8 -10.

ตารางที่ 10 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของสหพันธรัฐ (Federal corporate income tax rates)

ฐานเงินได้ที่ต้องเสียภาษี (Taxable income)	**อัตราภาษี** (Income tax rate) **ร้อยละ**
$ 0- $ 50,000	15
$ 50,001 - $ 75,000	25
$ 75,001 – 10,000,000	34
มากกว่า $ 10,000,000	35

ดังนี้ จะเห็นความแตกต่างระหว่างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลในเรื่องเกี่ยวกับอัตราพิเศษของกำไรส่วนทุนระยะยาวว่า ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะมีอัตราภาษีในระดับที่ต่ำกว่าสำหรับกำไรส่วนทุนระยะยาว แต่ในส่วนของภาษีเงินได้จากกำไรส่วนทุนสำหรับนิติบุคคลจะเสียภาษีในอัตราขั้นสูงสุดที่ไม่เกินร้อยละ 35 แต่อย่างไรก็ตาม กำไรส่วนทุนหรือการแจ้งผลขาดทุนมีวัตถุประสงค์สำคัญในการเป็นฐานสำหรับการชดเชยในการทำธุรกรรม และกำหนดขอบเขตในการลดหย่อนจากผลขาดทุน[26] ทั้งนี้ บริษัทสามารถนำผลขาดทุนส่วนทุนหักออกจากกำไรส่วนทุนได้เฉพาะการคำนวณภาษีเงินได้สำหรับปีภาษีนั้นเท่านั้น ส่วนผลขาดทุนที่เหลือสามารถนำไปหักย้อนหลังได้ 3 ปีย้อนหลัง หรืออาจยกไปใช้ต่อได้อีก 5 ปีภาษี[27] ซึ่งหมายความว่าหากผู้ลงทุนคำนวณกำไรและขาดทุนจากทรัพย์สินแล้วมีผลขาดทุน ผู้ลงทุนสามารถใช้ผลขาดทุนนั้นย้อนหลังไปในปีภาษีที่ผ่านมา ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับเงินภาษีคืนจากปีภาษีที่ผ่านมาได้[28]

---

[26] Paul R. McDaniel, Hugh J. Ault, and James R. Repetti, Introduction to United States International Taxation. p. 12.

[27] PricewaterhouseCoopers, Corporate Taxes Worldwide Summaries 2004-2005 (. United States of America: John Wiley & Sons, 2004) pp. 891-904.

[28] **Short Term Capital Gains and the Active Trader**[Online]. Available from: http://www.armencomp.com/tradelog/capital_gain_stock.shtml [July, 17 2008].

ทั้งนี้ หุ้นที่ไร้ค่า (Worthless securities) นี้จะพิจารณาว่าเป็นผลขาดทุนจากสินทรัพย์ที่เรียกว่า ขาดทุน (Loss) ซึ่งจะมีผลต่อไปในการพิจารณาว่า หากหลักทรัพย์ใด (หุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือสิทธิในการได้รับหุ้น) ที่เป็นสินทรัพย์มีสภาพไร้ค่าระหว่างปีภาษี ผลขาดทุนนั้นจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับขาดทุนจากการขายหรือแลกเปลี่ยนในวันสุดท้ายของปีภาษีสำหรับสินทรัพย์ ตามมาตรา 165 แห่งประมวลรัษฎากรสหรัฐฯ[29]

เช่นเดียวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา บริษัทคงต้องเสียภาษีขั้นต่ำทางเลือก (Alternative minimum tax) ในกรณีที่คำนวณภาษีตามอัตราภาษีข้างต้นแล้วน้อยกว่าจำนวนภาษีขั้นต่ำทางเลือก ที่ร้อยละ 20 ของเงินได้ที่ต้องเสียภาษีทั้งหมดหลังหักจำนวนค่ายกเว้นที่ 40,000 เหรียญสหรัฐฯ แล้ว ส่วนเครดิตภาษีที่บริษัทมีในระหว่างปีภาษี บริษัทสามารถนำมาหักได้ออกจากจำนวนเงินภาษีที่เสียตามปกติเท่านั้น บริษัทไม่สามารถนำเครดิตภาษีมาหักออกจากภาษีขั้นต่ำทางเลือกได้ (หากกรณีบริษัทต้องเสียภาษีขั้นต่ำทางเลือก)

3) **สถิติการจัดเก็บภาษีของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2007**[30]

ตามที่ได้จำแนกไว้ข้างต้นว่า ระบบภาษีของสหพันธรัฐ (Federal Tax) กำหนดแบ่งประเภทฐานภาษีออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (income tax on individuals and corporations) (2) เงินเดือน (รวมทั้งเงินได้จากกิจการของตนเอง) (payroll taxes on wages (and corresponding taxes on self-employment income) (3) มรดก ของขวัญ และ ภาษีการโอนไปยังทายาทรุ่นถัดไป (estate, gift, and generation-skipping transfer taxes) และ (4) ภาษีสรรพสามิตในสินค้าหรือบริการบางประเภท (excise taxes on selected goods and services) รายละเอียดดังที่จะกล่าวต่อไปนี้จะแสดงถึงสถิติการจัดเก็บภาษีของสหรัฐฯ โดยแบ่งแยกตามประเภทของภาษีดังต่อไปนี้

---

[29] Karen C. Burke, Federal Income Taxation of Corporations and Stockholders, (United States of America: West Publishing, 5th edition, 2002), p. 38.

[30] Joint Committee on Taxation, **Overview of the Federal Tax System as in Effect for 2008**, pp 16 – 20.

แผนภาพที่ 3 สถิติอัตราการเก็บภาษีของสหรัฐในปีค.ศ. 2007 จำแนกประเภทตามประเภทภาษี

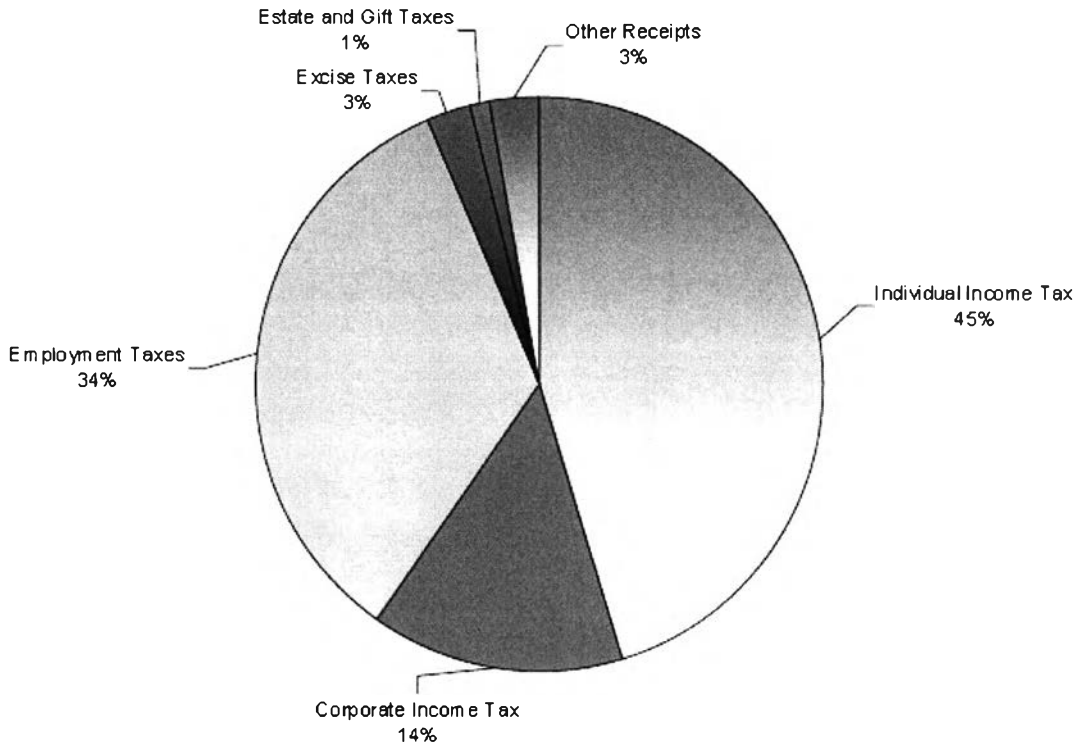

จะเห็นว่าจำนวนภาษีลำดับแรกที่รัฐจัดเก็บได้เป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาด้วยภาษีเงินได้จากการจ้างแรงงาน และภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่ร้อยละ 45, 34 และ 14 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับประเทศไทยที่ภาษีที่จัดเก็บได้ลำดับแรกเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม และรองลงมาเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามลำดับ[31]

โดยเมื่อมองเข้าไปในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นภาษีที่รัฐจัดเก็บได้เป็นอันดับแรกนั้น จะเห็นว่าฐานภาษีที่อยู่ภายในภาษีประเภทนี้ จะมีรายละเอียดดังแสดงต่อไปนี้

---

[31] กรมสรรพากร, ผลการจัดเก็บภาษีสรรพากร สพท. 4 ปีงบประมาณ 2541 – 2550 [Online] แหล่งที่มา www.rd.go.th [30 ตุลาคม 2551].

แผนภาพที่ 4 สถิติอัตราการเก็บภาษีของสหรัฐในปีค.ศ. 2007 ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำแนกตามฐานภาษี

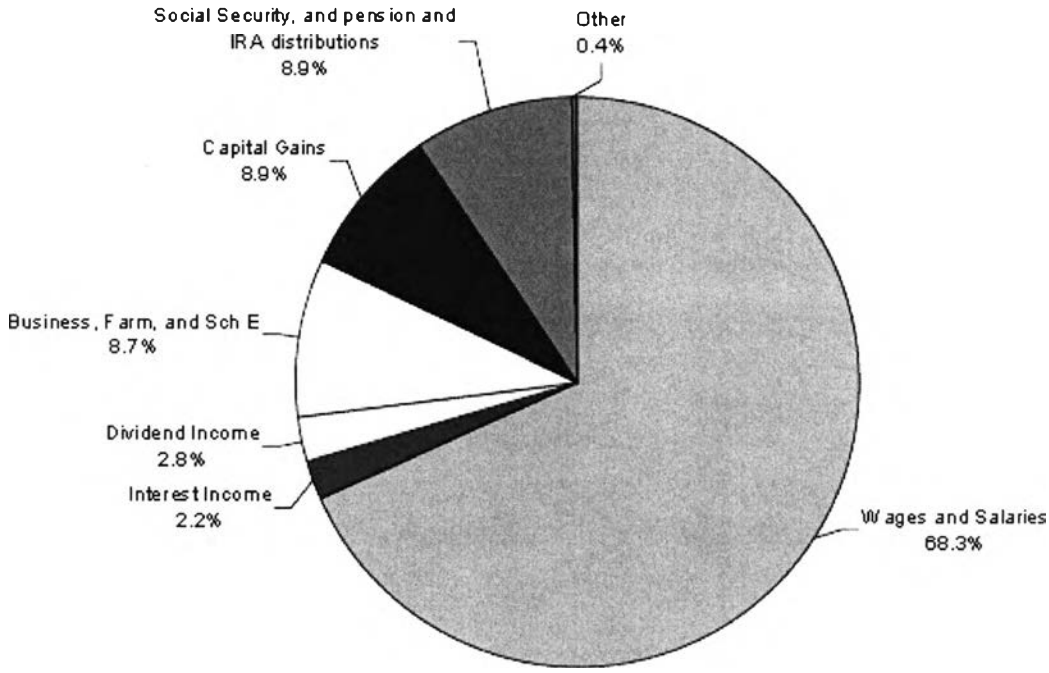

ทั้งนี้ จากแผนภาพข้างต้น ฐานภาษีลำดับแรกที่จัดเก็บได้จากบุคคลธรรมดาคือค่าแรงและเงินเดือนที่ร้อยละ 68.3 ตามมาด้วยเงินประกันสังคม เงินบำนาญและเงินสบทบ ซึ่งมีส่วนอัตราเท่ากับกำไรส่วนทุน ที่ ร้อยละ 8.9 จึงพอเห็นความสำคัญของภาษีกำไรส่วนทุนว่าพอจะมีความสำคัญในระบบภาษีและการหารายได้ของสหรัฐฯ

นอกจากนั้น ภาระภาษีของผู้มีเงินได้ซึ่งคำนวณโดยนำเงินได้ทั้งหมดของผู้เสียภาษีหักออกจากค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่รัฐให้ (Tax expenditure) ซึ่งตามข้อมูลของที่คณะกรรมาธิการร่วมทางภาษีนำเสนอต่อวุฒิสภาส่วนงานการเงินเพื่อทำประชาพิจารณ์ในวันที่ 15 เมษายน 2551[32] มีการประมาณการณ์ตัวเลขค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องลดให้กับผู้เสียภาษี โดยรวมถึงอัตราภาษีที่ต่ำลงของกำไรส่วนทุนระยะยาวที่ผู้เสียภาษีจะได้รับลดหย่อนระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2011 ดังต่อไปนี้

---

[32] Joint Committee on Taxation, Overview of the Federal Tax System as in Effect for 2008, p 18.

ตารางที่ 11 ประมาณการณ์จำนวนการลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับกำไรส่วนทุนระยะยาว ระหว่างปี ค.ศ. 2007 -2011 (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ประเภทค่าใช้จ่าย	2007	2008	2009	2010	2011	2007-2011
เงินยกเว้นสุทธิสำหรับเงินสบทบบำนาญและส่วนได้ (Net exclusion of pension contributions and earnings)	132.9	140.6	149.5	158.2	174.8	755.9
อัตราภาษีที่ลดลงสำหรับเงินปันผลและกำไรส่วนทุนระยะยาว (Reduced rates of tax on dividends and long-term capital gains)	127.1	127.9	131	146.6	99.3	631.9
เงินยกเว้นสำหรับเงินสบทบของนายจ้างเพื่อสุขอนามัย เบี้ยประกันภัย และประกันสุขภาพระยะยาวของลูกจ้าง (Exclusion of employer contributions for health care, health insurance premiums, and long-term care insurance premiums)	105.7	116.5	126.0	135.6	144.7	628.5

จะเห็นจากสถิติข้างต้นว่า เงินได้ซึ่งรัฐต้องจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าสำหรับกำไรส่วนทุนระยะยาวจะอยู่ในระดับที่สองรองเงินบำนาญ และมากกว่าสวัสดิการอื่นที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้างของต้น ซึ่งหากเปรียบเทียบกับสถิติเกี่ยวกับรายได้ที่รัฐได้กลับมาในรูปแบบภาษีกำไรส่วนทุนตามแผนภาพข้างต้น น่าจะพิจารณาได้ถึงความสำคัญของการที่สหรัฐฯ ส่งเสริมในการลงทุนของภาคเอกชนพอสมควร

4) ความเห็นนักวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนในสหรัฐอเมริกา

ในเรื่องการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนนี้มีผู้วิจารณ์เกี่ยวกับภาษีกำไรส่วนทุนของสหรัฐอเมริกา ในเรื่องเกี่ยวกับเรื่องคำนวณกำไรหรือขาดทุนกับอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวกับกรณีที่อัตราภาษีของกำไรส่วนทุนที่ต่ำกว่าอัตราภาษีเงินได้ปกติ ซึ่งบางคนเรียนกว่า อัตราภาษีถดถอย (Regressive Rate) ซึ่งแตกต่างกับอัตราภาษีเงินได้ประเภทอื่น เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย หรือเงินเดือน เป็นต้น[33] แต่อย่างไรก็ตามในทางกลับกันยังมีข้อเรียกร้องเพื่อให้รัฐลดภาษีกำไรส่วนทุนลงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน[34] โดยอ้างเหตุผลในทางเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้[35]

- การลดภาษีกำไรส่วนทุนจะทำให้รัฐได้ภาษีมากขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากพฤติกรรมของนักลงทุนที่เปลี่ยนไปเนื่องจากเป็นภาษีที่หลีกเลี่ยงง่าย และการเก็บภาษีไม่ได้พิจารณาถึงอัตราเงินเฟ้อ ทำให้ไม่จูงใจในการลงทุน (โดยรัฐอนุญาตให้หักได้แต่เพียงผลขาดทุนจากทุน (capital loss) โดยจากข้อมูลตามสถิติ เมื่ออัตราภาษีลดลง รัฐได้เงินภาษีมากขึ้น แต่หากรัฐเพิ่มอัตราภาษี กลับทำให้รัฐได้ภาษีจำนวนน้อยลง

---

[33] **Capital gains tax in the United States**[Online]. Available from: http://en.wikipedia.org/ wiki/Capital_gains_tax_in_the_United_States [July, 24 2008].

[34] RSC Policy Brief: **The Effect of Capital Gains Tax Cuts on Revenue**[Online]. Available from: www.house.gov [July 2, 2008]

[35] Stephen Moore and Phil Kerpen, A Capital Gains Tax Cut: The Key to Economic Recovery: (United States of America: Institute for Policy Innovation, October 2001).

- การลดภาษีทำให้มีบริษัทเกิดใหม่มากขึ้น และก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น เนื่องจากว่าเศรษฐกิจดีขึ้นอันเนื่องมาจากการลงทุน แ ละการลดภาษีทำให้กำไรภายหลังการหักภาษีมากขึ้น ทำให้ราคาหุ้นสูงขึ้น

- การลดภาษีทำให้อัตราการเติบโตของตลาดหุ้น (NASDEQ) สูงขึ้น

- การเก็บภาษีนี้เป็นส่วนที่สองที่พิจารณา (second layer of tax) เนื่องจากทรัพย์สินจะมีราคาไม่มากไปกว่าราคาปัจจุบันตามส่วนลด (discount present value) ของทรัพย์สินนั้น ดังนั้นตามระบบภาษีที่ถูกต้อง การเก็บภาษีต้องเก็บจากกระแสของรายได้ (Income stream) หรือราคาของทรัพย์สิน (Asset value) เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่ใช่ทั้งคู่

ในทางกลับกับผู้ที่ไม่สนับสนุนให้รัฐลดการเก็บภาษีแสดงความเห็นและข้อมูลทางเศรษฐกิจว่าการลดภาษีกำไรส่วนทุนไม่ได้ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น หรือทำให้อัตราการว่างงานน้อยลง [36] เนื่องจากคำกล่าวที่ว่า การลดอัตราภาษีกำไรส่วนทุนลงจะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นนั้นไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนแน่นอน ทั้งนี้ตามข้อมูลทางสถิติกลับพบว่าหลังจากมีการลดอัตราภาษีลงทำให้เศรษฐกิจตกต่ำลงและอัตราการออมและการลงทุนก็ลดต่ำลงด้วยเช่นกัน ดังนี้การลดอัตราภาษีจึงไม่ได้ทำให้ส่งผลมากขึ้น ซึ่งถึงขนาดที่ว่ายกเว้นภาษีกำไรส่วนทุนทั้งหมดก็อาจกล่าวได้ว่านอกจากไม่ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นแล้วยังทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจอีกด้วย เนื่องจากฝ่ายเสรีนิยม (Liberals) อ้างว่าการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนไม่ควรที่จะมีความแตกต่างไปจากการเก็บภาษีเงินได้ประเภทอื่น แต่อย่างไรก็ตามฝ่ายอนุรักษ์นิยม (Conservatives) แย้งว่าอัตราภาษีสำหรับกำไรส่วนทุนควรที่จะได้รับอัตราภาษีพิเศษที่น้อยกว่า ซึ่งการลดภาษีจะทำให้เศรษฐกิจเป็นไปในทางดีขึ้น

ในทางทฤษฎีแล้วการกล่าวดังกว่าอาจฟังดูแล้วมีเหตุผล แต่อย่างไรก็ตาม เงินได้อย่างไรก็คือเงินได้ไม่ว่าจะได้มาจากแหล่งใด หากเก็บภาษีเงินเดือนที่อัตราร้อยละ 15 แต่เก็บภาษีเจ้าของหุ้นในอัตราร้อยละ 10 แน่นอนว่าไม่เป็นธรรมและเป็นการเก็บภาษีที่ลดถอยลง (regressive tax) แต่ว่าสิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าหุ้นที่ขายไปนั้นจะมีมูลค่าหรือความสามารถในการ

---

[36] **A capital gains tax cut will spur the economy**[Online]. Available from: http://www.huppi.com/kangaroo/L-capgainsspur.htm. [July, 2 2008].

ทำกำไรเพียงใดเนื่องจากว่าเจ้าของหุ้นย่อมขายหุ้นโดยนำจำนวนเงินที่คาดว่าจะได้ไปรวมคำนวณเป็นปัจจัยหนึ่งในราคานั้นเรียบร้อยแล้ว ความแตกต่างคงมีเพียงเรื่องมูลค่าของหุ้นนั้นเท่านั้น

ปัญหาที่สำคัญคือเรื่องที่พักภาษี (Tax shelter) ซึ่งในปัจจุบันเมื่อภาษีกำไรส่วนทุนมีจำนวนน้อยกว่ารายได้ปกติ และจะต้องเสียภาษีต่อเมื่อมีกำไรเกิดขึ้น ดังนั้น จึงมีการตั้งบริษัทขึ้นโดยที่บริษัทนั้นไม่ได้ประกอบกิจการอะไร บริษัทนั้นอาจมีเพียงแค่ทรัพย์สินบางอย่างเท่านั้น แต่จุดประสงค์หลักของบริษัทนั้น ตั้งขึ้นมาเพียงเพื่อสร้าง ผลขาดทุน ให้กับผู้ลงทุนเท่านั้น ทั้งนี้ระหว่างปี พ.ศ. 2522 ถึง พ.ศ. 2528 มีผลขาดทุนจากประมาณ 1 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐเป็น 1.6 แสนล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งส่งผลต่อรายได้ของรัฐเป็นอย่างมาก

มีผลการวิจัยของนักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำของสหรัฐ Lawrence Summers กล่าวว่าหากรัฐยกเว้นการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนจะทำให้รัฐได้ประโยชน์เพิ่มเพียงร้อยละ 1 ในอีก 10 ปีข้างหน้าเท่านั้นซึ่งหากพิจารณาถึงข้อมูลทางสถิติจะเห็นว่าการที่ลดภาษีกำไรส่วนทุนลงในปี ค.ศ. 1978 จากร้อยละ 39 เป็นร้อยละ 28 เศรษฐกิจเติบโตขึ้นร้อยละ 5.8 แต่ต่อมาอีกเพียงปีครึ่งดัชนีกลับลดลงร้อยละ 1 และต่อมาในปี ค.ศ. 1981 ซึ่งอัตราภาษีกำไรส่วนทุนลดลงจากร้อยละ 28 เป็นร้อยละ 20 เศรษฐกิจเติบโตขึ้นร้อยละ 3.5 แต่เพียง 12 เดือนต่อมา ดัชนีลดลงร้อยละ 2.8 ในทางตรงกันข้ามในปี ค.ศ. 1976 และ ค.ศ. 1986 ซึ่งรัฐเก็บภาษีกำไรส่วนทุนมากขึ้น โดยในปี1976 รัฐเก็บภาษีเพิ่มขึ้น แต่ดัชนีทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากสองปีก่อนที่ร้อยละ 3.6 เป็นร้อยละ 5.2 ภายในสองปี และในปี 1986 ที่รัฐเพิ่มภาษีจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 28 แต่อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.2 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.8 ในอีกสองปีถัดมา

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับอัตราการว่างงานนั้น ตามข้อมูลสถิติเห็นว่าดัชนีการว่างงานสูงขึ้นในปี ค.ศ. 1978 และ 1981 ซึ่งเป็นช่วงปีที่รัฐลดภาษีกำไรส่วนทุน ในทางตรงกันข้ามอัตราการว่างงานกลับลดลงในปี ค.ศ. 1976 และ 1986 ซึ่งรัฐเพิ่มภาษีกำไรส่วนทุนขึ้นอย่างมาก

ทั้งนี้ ปัญหาที่มีการวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากคือเหตุการณ์ที่เรียกว่า "Locked-in" ซึ่งจะเป็นไปลักษณะที่ว่า ตามลักษณะปกติหากนักลงทุนถือครองทรัพย์สินใดอยู่ แต่หากว่าจะไปลงทุนในทรัพย์สินอื่นจะทำได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่า นักลงทุนโดยปกติก็จะขายทรัพย์สินที่ถือครองอยู่แล้วไปลงทุนในทรัพย์สินใหม่ แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์ทางภาษีคือใช้หลักพิจารณากำไรในขณะซื้อขาย ไม่ได้คำนึงถึงกำไรที่รับรู้ขณะที่ถือครอง ดังนั้นหากนักลงทุนนั้นขายทรัพย์สิน

ออกไปในปีใด ผู้เสียภาษีจำต้องเสียภาษีที่เกิดขึ้นจากกำไรส่วนทุนในปีนั้นทันที ดังนั้น จึงเกิดเหตุการณ์ที่ว่า นักลงทุนไม่ขายทรัพย์สินนั้นเพราะสามารถยืดเวลาเสียภาษีออกไปได้ตลอดอย่างไม่มีเวลาจำกัด[37]

4.2.2 **สหราชอาณาจักร** (United Kingdom)

สหราชอาณาจักร (United Kingdom / United Kingdom of Great Britain) ประกอบไปด้วยอังกฤษ (England) เวลล์ (Wales) สกอตแลนด์ (Scotland) ไอส์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) โดยระบบกฎหมายภาษีของสหราชอาณาจักรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **โครงสร้างกฎหมายภาษีของสหราชอาณาจักร**

โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของสหราชอาณาจักรแบ่งฐานภาษีออกเป็นประเภทหลักๆ ได้ดังต่อไปนี้ (1) ภาษีเงินได้ (Income Tax) (2) ภาษีบริษัท (Corporation Tax) (3) ภาษีกำไรส่วนทุน (Capital Gains Tax) (4) ภาษีมรดก (Inheritance Tax) (5) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) (6) อากรแสตมป์ (Stamp Duty) (7) อากรแสตมป์สำหรับภาษีที่ดิน (Stamp Duty Land Tax) และ (8) ภาษีอื่นๆ เช่น NIC (National Insurance Contribution), IPT (Insurance Premium Tax), PRT (Petroleum Revenue Tax) เป็นต้น

กฎหมายทางด้านภาษีอากรของสหราชอาณาจักรได้แบ่งส่วนในเรื่องการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนออกมาเป็นกฎหมายพิเศษต่างหากจากการเก็บภาษีเงินได้ส่วนอื่น ซึ่งเรียกว่า The Capital Gains Tax (CGT) ซึ่งจัดเก็บโดย กรมสรรพากรและศุลกากรของสหราชอาณาจักร (HM Revenue & Customs)

---

[37] Marvin A. Chirelstein, Federal Income Taxation. p. 365.

2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุน

การเก็บภาษีกำไรส่วนทุนเริ่มต้นนำมาใช้โดย The Finance Act 1965 ซึ่งจัดเก็บภาษีเฉพาะกำไรตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1965 เป็นต้นมา นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 มีความเปลี่ยนแปลงจำนวนมากเกิดขึ้น เช่น ค่าดัชนีลดหย่อน (Indexation allowance) ได้นำมาใช้โดย The Finance Act 1982 และยังมีการเปลี่ยนแปลงต่อมาอีกเป็นจำนวนมากโดย The Finance Act จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุนจัดเก็บโดยอาศัยอำนาจของ Taxation of Chargeable Gains Act 1992 โดยมีกฎหมาย Tax management Act (1970) ระบุเพิ่มเติมขยายความคำว่า "กำไร" ให้หมายถึง (1) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้ (Income Tax) หมายถึง เงินได้; (2) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีผลได้จากทุน (Capital Gains Tax) หมายถึง Chargeable gains; และ (3) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีบริษัท (Corporation Tax) หมายถึง กำไร

3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี[38]

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายของสหราชอาณาจักรต้องเสียภาษีสำหรับรายได้ทั้งหมดไม่ว่าจะเกิดขึ้นในประเทศหรือนอกประเทศให้แก่รัฐตามหลักถิ่นที่อยู่ (Resident Rule) โดยแบ่งออกเป็น บุคคลธรรมดาผู้มีภูมิลำเนา (Domicile) หรืออาศัยอยู่ในสหราชอาณาจักรชั่วคราว เป็นระยะเวลาถึง 6 เดือนหรือมากกว่า ทั้งนี้ การพิจารณาถึงภูมิลำเนาของบุคคลนั้นมีหลักที่ต้องนำมาพิจารณาคือ เจตนาของบุคคลนั้นว่าประสงค์ให้สหราชอาณาจักรเป็นภูมิลำเนาของตนหรือไม่ (Domicile of choice) แต่อย่างไรก็ตามบุตรผู้เยาว์ย่อมถือว่ามีภูมิลำเนาเดียวกับบิดาของตน ซึ่งเรียกว่า ภูมิลำเนาโดยกำเนิด (Domicile of origin) หากบิดาย้ายภูมิลำเนาในขณะที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์ ภูมิลำเนาของบุตรผู้เยาว์ย่อมโอนย้ายตามบิดาไปด้วย

ส่วนกรณีบุคคลธรรมดาผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักร จะต้องเสียภาษีจากเงินได้ที่ได้มาจากสหราชอาณาจักรตามหลักแหล่งเงินได้ (Source Rule) เท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ไม่ต้องเสียภาษีกำไรส่วนทุน (CGT) ให้กับรัฐ เว้นแต่ในบางกรณี เช่น การขายสินทรัพย์ของสาขาในสหราชอาณาจักรซึ่งผู้ที่ต้องเสียภาษีได้แก่ เจ้าของผู้ที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ เป็น

---

[38]Horwath Clark Whitehill LLP, Taxation in the United Kingdom. (London UK: February 2006)

ต้น ส่วนรอบปีภาษีสำหรับภาษีเงินได้และภาษีกำไรส่วนทุนของสหราชอาณาจักรนั้น เริ่มตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน จนถึงวันที่ 5 เมษายน ของปีภาษีถัดไป

4) ฐานภาษีและวิธีการคำนวณ

ฐานภาษีของภาษีกำไรส่วนทุนคือ ทรัพย์สินที่เก็บภาษีได้ (Chargeable assets) ซึ่งตามคำนิยามในมาตรา 21(1) แห่ง Taxation of Chargeable Gains Act 1992 ได้กำหนดไว้คือ ทรัพย์สินไม่ว่าอยู่ในรูปแบบใดไม่ว่าจะอยู่ในสหราชอาณาจักรหรือไม่ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าทรัพย์สินทุกประเภทอยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีตามกฎหมายนี้[39] โดยการเก็บภาษีนี้จะจัดเก็บในขณะที่ทรัพย์สินนั้นจำหน่ายออกไป (dispose) ถึงแม้ว่าในกฎหมายนี้จะไม่ได้กล่าวว่าการขายออกไปนั้นหมายถึงอย่างไร แต่ก็สามารถตีความได้ว่าหมายถึง การโอนไม่ว่าในรูปแบบใดที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่งผ่านจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของไปยังอีกบุคคลหนึ่ง[40] โดยภาระภาษีกำไรส่วนทุนนี้จะจัดเก็บบนจำนวนทั้งหมดของกำไรจากทรัพย์สินที่ได้ในปีภาษีภายหลังจากหักผลขาดทุนที่ได้รับอนุญาตที่เกิดในปีภาษีเดียวกัน ผลขาดทุนที่ยกยอดมาจากปีภาษีก่อนตามมาตรา 2(2) แห่ง Taxation of Chargeable Gains Act 1992 โดยสุดท้ายเมื่อคำนวณจำนวนกำไรส่วนทุนที่ได้มาแล้วให้นำจำนวนกำไรดังกล่าววางไว้ส่วนบนสุด (Top Slice) ของเงินได้ (Income) เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษีเงินได้ต่อไป[41] ส่วนบริษัทไม่อยู่ในขอบข่ายที่ต้องเสียภาษีกำไรส่วนทุนนี้ แต่ต้องนำเงินได้จากการขายทรัพย์สินดังกล่าวไปเสียภาษีนิติบุคคลตามปกติ[42]

ผู้เสียภาษีต้องเสียภาษีกำไรส่วนทุนต่อเมื่อมีการจำหน่ายทรัพย์สินของตนออกไปให้บุคคลอื่น (รวมทั้งระหว่างสามี-ภริยา) ทั้งนี้ภาระภาษีของคู่สามีภริยาจะจัดเก็บแยกจากกันโดยต่างฝ่ายต่างสามารถหักค่าลดหย่อนได้เต็มจำนวน ทั้งนี้คู่สมรสฝ่ายหนึ่งไม่อาจใช้ผล

---

[39] Michael Tookey, Revenue Law. (United Kingdom: Bailey Press Third Edition OLD 2002), p 226.

[40] Ibid., pp. 228-229.

[41] Inland revenue press office, **Capital gains tax: rates and annual exempt amount**[Online]. Available from http://www.hm-treasury.gov.uk/3368.htm [March, 9 1999]

[42] Kath Nightingale, Taxation Theory and Practice. (United Kingdom: Pearson Education Forth edition 2002), p. 271.

ขาดทุนยกยอดมาของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมาใช้กับอีกฝ่ายหนึ่งได้ ตามมาตรา 58 แห่ง Taxation of Chargeable Gains Act 1992

ทั้งนี้ กฎเกณฑ์พิเศษในเรื่องการปรับฐาน (Rebasing rules) จะนำมาใช้บังคับกับการขายทรัพย์สินที่ถือครองมาตั้งแต่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1982 เพื่อให้มั่นใจว่าส่วนมูลค่าที่เพิ่มขึ้นภายหลังจากวันนั้นจะได้รับการพิจารณาในการคำนวณกำไร (chargeable gain) โดยวิธีการคำนวณกำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สินภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแล้ว มีลำดับขั้นตอนการคำนวณดังต่อไปนี้[43]

ตารางที่ 12 ตารางแสดงตัวอย่างวิธีการคำนวณภาษีกำไรส่วนทุนของบุคคลธรรมดา

รายละเอียดการคำนวณ	ตัวอย่าง	
ด้จากการขายทั้งหมด (หรือราคาตลาด) (Gross sale proceeds or market value)		£125,0
าใช้จ่ายเกี่ยวข้องที่ได้รับอนุญาต (Relevant allowable expenditure) ประกอบด้วย		£14.10
คาซื้อ (Acquisition costs)	£8,00	
ใช้จ่ายได้การได้มา (Incidental cost of acquisition)	£900	
ใช้จ่ายในการปรับปรุงให้ดีขึ้น (Enhancement expenditure)	£3,50	
ค่าใช้จ่ายในการก่อตั้งหรือป้องกันกรรมสิทธิ์ (Costs of establishing or defending title)	£500	
ใช้จ่ายในการขาย (Incidental costs of sale)	£1,20	
ไร/ขาดทุนไม่ยังไม่ปรับดัชนี Gain before indexation		£110,9

[43] the Information Delivery – Internet team of HM Revenue and Customs, An Introduction to Capital Gains Tax. (United Kingdom: Crown, June 2007)

รายละเอียดการคำนวณ	ตัวอย่าง	
าลดหย่อนตามดัชนีของปีนั้นเฉพาะ A, B, C และ D เท่านั้น (Indexation allowance)		£1,900
ารบรรเทาอื่น (reliefs other than taper relief)		-
ลขาดทุนที่ได้รับอนุญาต (Allowable Losses)		-
ารบรรเทาตามระยะเวลาถือครอง (taper relief)		-
าลดหย่อนประจำปี (Annual Exempted amount)		£9,600
ที่จะนำไปคำนวณภาษี (Chargeable gain)		£300

โดยรายละเอียดวิธีการคำนวณและลักษณะประเภทของค่าลดหย่อนต่างๆ ในการคำนวณภาษีกำไรส่วนทุนนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้[44]

4.1) ราคาที่ขายได้ (Gross sale proceeds or market value)

ราคาที่ขายได้ (Disposal proceeds) คือ มูลค่าที่ได้รับจริงจากการจำหน่ายทรัพย์สินนั้นออกไป ไม่ว่าจะเป็นเงินสดที่ได้รับในปัจจุบัน (Cash payable now or in the future) หรือที่จะได้รับในอนาคต หรือเป็นมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้จากการแลกเปลี่ยน (Value of any asset receiving in exchange for the asset disposed of) หรือ มูลค่าของสิทธิที่จะได้รับในอนาคตจากเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนหรือว่าเหตุการณ์ในอนาคต (Value of a right to receive future payments which are uncertain and depend on future events)

ในบางกรณีราคาทรัพย์สินที่จำหน่ายออกไปต้องกำหนดขึ้นจากราคาตลาดของทรัพย์สินนั้น (Market value of an asset) ได้แก่ กรณีการขายทรัพย์สินให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน (นอกเหนือจากสามี ภริยา) หรือ การขายในราคาที่รับรู้ว่าต่ำกว่าราคาตลาด หรือ ได้รับสิ่งตอบแทนที่ไม่สามารถวัดมูลค่าได้ หรือ เนื่องจากราคาซื้อขายที่แท้จริงนั้นต่ำกว่าราคาตลาดที่ขายกันใน

---

[44] Inland Revenue Marketing and Communications, HM Revenue & Customs, CGT1 'Capital Gains Tax - an introduction'. (United Kingdom: Crown 2004), p. 71.

ตลาดปกติ เช่น กรณีการขายหุ้นที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ต้องพิจารณาถึงราคารายวันของหุ้นนั้นในวันที่ขายว่าน้อยกว่าราคาตลาดปกติ (โดยมีวิธีการคำนวณหาราคาตลาดก่อนนำมาเปรียบเทียบ)

เมื่อได้ราคาที่จำหน่ายหรือราคาตลาดของทรัพย์สินที่จำหน่ายไปแล้ว การคำนวณภาษีกำไรส่วนทุนจำต้องหักด้วยค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุญาต (Allowable costs) ได้แก่ ราคาซื้อทรัพย์สิน (acquisition costs) ค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้น (incidental costs of acquisition) แต่ไม่รวมถึงดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่มาซื้อทรัพย์สิน ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงเพิ่มเติมทรัพย์สินให้ดีขึ้น (enhancement costs) รายจ่ายในการป้องกันหรือก่อสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น (expenditure on defending or establishing your rights over the asset) และ ค่าใช้จ่ายในการขายทรัพย์สินออกไป (incidental costs of disposal) ดังต่อไปนี้

4.2) **ค่าใช้จ่ายเกี่ยวข้องที่ได้รับอนุญาต** (Relevant allowable expenditure)

ค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักนี้ได้แก่ ราคาซื้อทรัพย์สิน (Acquisition costs) ค่าใช้จ่ายในการขาย (Incidental costs of sale) เช่น ค่าธรรมเนียมที่ปรึกษา ค่านายหน้า อากรแสตมป์ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หากในขั้นตอนการคำนวณนี้ ได้ผลขาดทุน ผลขาดทุนนี้จะสามารถนำไปใช้ต่อเป็นค่าใช้จ่ายจากการขาดทุน (Allowable Loss)

- ราคาซื้อทรัพย์สิน (Acquisition costs) คือ จำนวนเงินที่จ่ายจริงเพื่อให้ได้ทรัพย์สินนั้น เช่น ราคาซื้อในกรณีซื้อทรัพย์สินมา หรือค่าใช้จ่ายในการทำในกรณีที่สร้างทรัพย์สินนั้นเอง

- ค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งทรัพย์สินและจำหน่ายออกไป (Incidental costs of acquisition and disposal) ได้แก่ ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า หรือ ค่าตอบแทนให้แก่คำแนะนำของผู้มีวิชาชีพ ค่าใช้จ่ายในการโอนทรัพย์สิน อากรแสตมป์ ค่าใช้จ่ายในการโฆษณาทรัพย์สินนั้น

การคำนวณค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุญาตกรณีการขายหุ้นหรือหน่วยลงทุนในกองทุนเฉพาะสำหรับกรณีที่เป็นหุ้นหรือหลักทรัพย์ประเภทเดียวกันจากบริษัทเดียวกัน หรือ หน่วย

ลงทุนในกองทุนรวมเดียวกันซึ่งซื้อเข้าหลายครั้งที่ไม่ซ้ำเวลากัน โดยใช้วิธีการระบุตัวหุ้น (The share identification rules) เพื่อการกำหนดว่าหุ้นหรือหลักทรัพย์ หรือหน่วยลงทุนใดที่ขายออกไป และด้วยราคาในการได้มาเท่าใดโดยเริ่มต้นพิจารณาตามลำดับดังนี้ (1) หุ้นหรือหน่วยลงทุนที่ได้มาในวันที่ขายออกไป (2) ถ้าไม่มีให้พิจารณาถึงหุ้นหน่วยลงทุนใดที่ได้มาภายในสามสิบวันก่อนวันที่ขายออกไป (3) ถ้าไม่มีให้พิจารณาจากหุ้นหรือหน่วยลงทุนใดที่ได้มาเร็วที่สุดก่อนวันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1998 (4) ถ้ายังไม่มีอีกให้พิจารณาหาจากที่ได้มาระหว่าง 6 เมษายน ค.ศ. 1982 ถึงวันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1998 (5) ในท้ายที่สุดถ้ายังไม่มีอีกให้พิจารณาหาจากช่วงเวลาหลังจากวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1982 ซึ่งพิจารณาแล้วอาจจะคล้ายคลึงกับหลักการทางบัญชีในเรื่องเข้าหลังออกก่อน (Last In First Out: LIFO)

ทั้งนี้หุ้นหรือหน่วยลงทุนที่ได้มาตั้งแต่หรือภายหลังวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1982 จนถึงวันที่หรือก่อนวันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1998 จะต้องพิจารณาว่ารวมกัน (Pool) โดยค่าใช้จ่ายในการได้มาให้ใช้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของหุ้นที่รวมกันดังกล่าว

หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐาน (rebasing rules) จะนำมาใช้หากว่าผู้เสียภาษีขายทรัพย์สินที่ถือครองตั้งแต่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1982 เพื่อให้มั่นใจว่าเฉพาะส่วนที่เพิ่มเติมจะได้นำมาพิจารณาในการหากำไรจากการขายทรัพย์สินส่วนทรัพย์สินที่ถือครองก่อนหน้าวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 1982 นั้นในการคำนวณการเสียภาษีอาจเลือกใช้ราคาที่แท้จริงของทรัพย์สินนั้นก็ได้ แต่หากผู้เสียภาษีไม่เลือกที่จะใช้ราคาที่แท้จริงของทรัพย์สินนั้น การคำนวณภาษีจะใช้ราคาตลาดกับราคาที่ได้มาจริงโดยหากว่า ราคาทั้งคู่แสดงผลกำไร ให้เลือกจำนวนกำไรที่น้อยที่สุดเป็นกำไรส่วนทุน แต่ถ้าทั้งสองจำนวนแสดงผลเป็นขาดทุน ให้เลือกผลขาดทุนที่น้อยที่สุดเป็นผลขาดทุนที่ได้รับอนุญาตเพื่อนำไปใช้ต่อไป แต่หากว่าราคาหนึ่งเป็นกำไรส่วนอีกราคาหนึ่งแสดงผลขาดทุน ให้ถือว่าไม่มีทั้งผลกำไรและขาดทุนจากทรัพย์สินนั้น

- ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงเพิ่มเติมทรัพย์สินให้ดีขึ้น (enhancement costs) ได้แก่ ค่าใช่จ่ายในการปรับปรุงทรัพย์สิน และยังคงสภาพอยู่ในวันที่ขายทรัพย์สินนั้นออกไป แต่ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายตามปกติในการบำรุงรักษาทรัพย์สินนั้น

4.3) **ค่าลดหย่อนตามดัชนีอ้างอิง** (Indexation Allowance)

ค่าลดหย่อนตามดัชนี คือ ค่าลดหย่อนที่ปรับฐานกำไรเพื่อสะท้อนถึงอัตราเงินเฟ้อจนถึงเดือน เมษายน ค.ศ. 1998 โดยค่าลดหย่อนนี้จะอ้างอิงกับราคาของทรัพย์สินที่จะเพิ่มขึ้นเป็นรายเดือนตามอัตราเงินเฟ้อที่แสดงในดัชนีราคาสินค้าปลีก (Retail Prices Index (RPI)) แต่เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อเริ่มต้นจากเดือน เมษายน ค.ศ. 1998 ดังนั้นจึงไม่มีค่าลดหย่อนประเภทนี้สำหรับทรัพย์สินที่ได้มาก่อนหน้านั้น รายละเอียดของดัชนีราคาสินค้าปลีก (Retail Prices Index (RPI)) แสดงอยู่ในภาคผนวก ข ทั้งนี้ การหักค่าลดหย่อนในดัชนีอ้างอิงนี้ จะไม่สามารถทำให้เกิดขาดทุนได้ หากกรณีที่ค่าใช้จ่ายนี้ทำให้กำไรกลายเป็นขาดทุน ผลของการคำนวณนี้ คือ ศูนย์หรือไม่มีกำไร/ขาดทุน[45]

4.4) **การบรรเทาอื่น ๆ** (Other Reliefs)

ซึ่งเป็นการลดจำนวนฐานภาษี หรือเลื่อนการเสียภาษีออกไป ขึ้นอยู่กับประเภทของทรัพย์สิน ซึ่งได้แก่ เงินได้จากการขายบ้านที่อยู่อาศัยตามเงื่อนไขที่กำหนด การซื้อทรัพย์สินของบริษัทอื่น (Business asset roll-over relief) จะได้เลื่อนระยะเวลาการเสียภาษีออกไป การโอนทรัพย์สินของตนให้แก่บริษัทเพื่อแลกกับหุ้น (Business transfer relief or incorporation relief) จะได้เลื่อนระยะเวลาการเสียภาษีออกไป สำหรับหลักทรัพย์หรือหุ้นนั้นมีการบรรเทาอื่น ในกรณีของการให้หุ้นแก่พนักงาน (Share Incentive Plan) จะได้รับการเลื่อนการเสียภาษีสำหรับกำไรจากการขายหุ้นที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ตั้งแต่วันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543)[46] ตัวอย่างการบรรเทาอื่นนอกเหนือไปจาก Taper relief (Reliefs other than taper relief) ได้แก่

- Business asset roll-over relief ซึ่งเป็นการให้การบรรเทาสำหรับการเลื่อนเวลาการเสียภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สินในธุรกิจในกรณีที่ได้ทรัพย์สินจากธุรกิจอื่นมา

---

[45] Inland Revenue Marketing and Communications, HM Revenue & Customs, CGT1 'Capital Gains Tax - an introduction'. p. 73.

[46] Ibid., p. 78.

- **Business transfer relief** (incorporation relief) เป็นการเลื่อนเวลาเสียภาษีจากกำไรที่ได้มาจากการโอกิจการของตนไปยังธุรกิจอื่นโดยแลกเปลี่ยนกับหุ้น

- **Relief on disposals of shares** สำหรับกรณีแผนการให้หุ้นเป็นแรงจูงใจที่ได้รับอนุมัติ (approved Share Incentive Plan) ซึ่งสามารถเลื่อนเวลาการเสียภาษีออกไปสำหรับหุ้นที่ขายไปหลังจากวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 2000 สำหรับหุ้นที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อันเป็นที่รู้จัก (recognized stock exchange) เป็นต้น

ภายหลังจากที่คำนวณกำไรส่วนทุนแล้วพร้อมหักผลขาดทุนจากการขายแต่ละครั้ง และหักค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุญาต ค่าลดหย่อนตามดัชนี การคำนวณขั้นต่อไปคือการหักผลกำไรที่ยังเหลืออยู่จากการบรรเทาอื่นที่ไม่ใช่การบรรเทาตามระยะเวลาถือครอง (reliefs other than taper relief) แต่หากว่าภายหลังการคำนวณแล้วผลกำไรที่ได้มีน้อยกว่าจำนวนยกเว้นขั้นต่ำ (annual exempt amount) ต่อไป ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ต้องเสียภาษีกำไรส่วนทุนนี้

หลังจากหักการบรรเทาอื่นๆ ตามที่กำหนดของแต่ละประเภทแล้วจะคำนวณ กำไรที่ต้องเสียภาษี (Chargeable Gain) แล้วจึงนำกำไรดังกล่าวของทรัพย์สินทั้งหมดของผู้เสียภาษีมารวมกัน จะได้จำนวนกำไรที่ต้องเสียภาษีทั้งหมด (Total Chargeable Gain) หากว่าผลการคำนวณแสดงว่ามีผลกำไรส่วนทุน (มากกว่าจำนวนขั้นต่ำต่อปี) แต่ไม่มีผลขาดทุนทั้งในปีภาษีนี้และที่ยกยอดมากจากปีภาษีอื่นมาหักออก การคำนวณขั้นต่อไปคือ

4.5) **ผลขาดทุน** (Allowable Loss)

เพื่อให้ได้จำนวนกำไรที่ต้องเสียภาษีหลังจากหักขาดทุนแล้ว (Chargeable Gain after Loss) ต้องนำผลขาดทุนมาหักออกแต่อย่างไรก็ตามหากผลขาดทุนมีมากกว่าจำนวนกำไรที่ต้องเสียภาษีทั้งหมด ผลขาดทุนที่เหลือสามาถนำไปหักออกจากกำไรที่ต้องเสียภาษีในปีภาษีถัดไปได้ (ยกไปใช้ย้อนหลังในปีภาษีก่อนหน้าไม่ได้ เว้นแต่กรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตาย) ซึ่งในปีภาษีถัดไปผลขาดทุนยกยอดมาสามารถนำไปหักออกจากผลกำไรได้เท่าที่ไม่เกินค่าลดหย่อนประจำปี (Annual Exempt Amount) ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป ซึ่งหากยังคงเหลือผลขาดทุนอีก ก็สามารถยกยอดไปในอีกปีภาษีถัดไปได้ โดยผลขาดทุนนี้ไม่มีการจำกัดเวลาในการใช้ เพียงแค่ต้อง

รายงานให้กรมสรรพากรของสหราชอาณาจักรรับรู้ภายใน 5 ปีนับแต่ปีภาษีที่เกิดผลขาดทุนสะสม[47]

ผลขาดทุนที่ได้รับอนุญาต (Allowable losses) จะเกิดขึ้นในกรณีขายทรัพย์สินหรือได้รับเงินมาจากการเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยที่ค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุญาตนั้นมีมากกว่าราคาที่ขายได้ วิธีการคำนวณผลขาดทุนที่ได้รับอนุญาตนี้ใช้วิธีการเดียวกับการหาผลกำไร เว้นแต่ว่าไม่สามารถใช้ค่าลดหย่อมตามดัชนีในการทำให้เกิดหรือเพิ่มผลขาดทุน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วหากค่าลดหย่อนตามดัชนีมีทำให้ผลกำไรกลายเป็นผลขาดทุน ผลลัพธ์ที่ได้คือไม่มีทั้งกำไรและขาดทุน

การใช้ผลขาดทุน เริ่มต้นสามารถนำผลขาดทุนที่ได้รับอนุญาตนี้ที่เกิดขึ้นในปีภาษีไปหักออกจากผลกำไรรวมที่ได้รับในปีเดียวกันนั้น ซึ่งการหักผลขาดทุนนี้ต้องใช้เต็มจำนวน แม้ว่าผลลัพธ์ที่ได้มาภายหลังจากการหักผลขาดทุนจะทำให้ผลกำไรต่ำกว่าเงินจำนวนขั้นต่ำต่อปีที่ได้รับ (annual exempt amount) หากว่าผลขาดทุนมากกว่าผลกำไรที่มีในปีภาษีนั้น ผลขาดทุนที่เหลือสามารถนำไปใช้ต่อได้ในปีภาษีถัดไป ในปีถัดไปหากหักผลขาดทุนในปีนั้นกับผลกำไรในปีเดียวกันแล้วยังเหลือผลกำไรอยู่จึงสามารถนำผลขาดทุนที่ยกยอดมาใช้หักกับผลกำไรที่เหลือได้ แต่ผลขาดทุนที่ยกยอดมานี้นำมาใช้หักเพียงเท่าที่ถึงจำนวนที่ใช้จำนวนขั้นต่ำต่อปีที่ได้รับยกเว้น (annual exempt amount) (แตกต่างจากการใช้ผลขาดทุนในปีภาษีเดียวกัน)

ทั้งนี้หากหักผลขาดทุนแล้วยังเหลือผลกำไร และผลกำไรนั้นยังมากกว่าเงินจำนวนขั้นต่ำยกเว้นต่อปี (annual exempt amount) ขั้นตอนต่อไปคือการคำนวณหักการบรรเทาตามระยะเวลาการถือครอง (Taper relief) ต่อได้ จะนำการบรรเทาตามระยะเวลาการถือครองมาใช้ก่อนผลขาดทุนไม่ได้ ทั้งนี้ผลขาดทุนนี้ไม่สามารถยกไปใช้ในปีก่อนหน้าได้ (เว้นแต่บางกรณี) และไม่สามารถหักกับเงินได้ประเภทอื่นได้ (เว้นแต่บางกรณี)

หากเกิดการขาดทุนจากหุ้นที่ถือครองอยู่ เช่น บริษัทปิดกิจการ โดนลบชื่อออก หากผู้ถือหุ้นขายหุ้นนั้นออกไป ผู้ถือหุ้นสามารถนำผลขาดทุนดังกล่าวไปใช้เป็นผลขาดทุน (Allowable Loss) ได้[48]

---

[47] Ibid., p. 90.

4.6) **การบรรเทาตามระยะเวลาการถือครอง** (Taper Relief)

โดยจำนวนที่เหลือจะนำมาคำนวณหักการบรรเทาตามระยะเวลาการถือครอง ซึ่งคำนวณออกมาตามระยะเวลาที่ถือครองทรัพย์สินแต่ละชิ้น เพื่อหักการบรรเทานี้แล้วเพื่อที่จะได้กำไรที่สามารถเรียกร้องได้ซึ่งรับการบรรเทาแล้ว (Tapered Chargeable Gains) ทรัพย์สินส่วนใหญ่จะสามารถคำนวณการบรรเทานี้เพื่อหักออกจากจำนวนภาษีได้ เว้นแต่ทรัพย์สินบางจำพวก ได้แก่[49]

มาตรการนี้คำนวณจากประเภทของทรัพย์สินที่ถือครองและระยะเวลาที่ถือครอง โดยแบ่งเป็นทรัพย์สินในทางธุรกิจ (Business Asset) และทรัพย์สินที่ไม่ได้ใช้ในทางธุรกิจ (Non-business Asset) โดยทรัพย์สินในทางธุรกิจ (Business Asset) ได้แก่ หุ้นในบริษัทที่มีการซื้อขายกันส่วนมากโดยที่มีบุคคลธรรมดาถือครองหุ้นอยู่จำนวนร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจดทะเบียน (ไม่มีจำนวนขั้นต่ำของการถือครองหุ้นของบริษัทที่ไม่จดทะเบียน) หรือเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของบริษัทนั้น

อนึ่ง หากในขั้นต้นนำกำไรที่ต้องเสียภาษีหลังจากหักขาดทุนแล้ว (Chargeable Gain after Loss) มาลบกับเงินยกเว้นขั้นต่ำประจำปี (Annual Exempt Amount) แล้วไม่เกิดกำไรที่จะต้องเสียภาษี ผู้เสียภาษีก็ไม่จำเป็นต้องคำนวณการบรรเทานี้อีกต่อไป

แต่หากคำนวณขั้นต้นแล้วมีภาษีที่ต้องชำระ จึงนำการบรรเทานี้มาคำนวณโดยจำนวนเพื่อหักลดภาษี โดยค่าลดหย่อนนี้ขึ้นอยู่กับ ระยะเวลาที่ถือครองทรัพย์สิน และประเภททรัพย์สินดังกล่าว ว่าเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในทางธุรกิจ (Business asset) หรือ ไม่ใช่ทรัพย์สินทางธุรกิจ (Non-business asset) โดยอัตราของการบรรเทาที่คิดคำนวณตามหลักเกณฑ์ข้างต้น จะได้จำนวนที่จะนำมาหักออกดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

---

[48] Ibid., p. 87.

[49] Ibid., p. 96.

ตารางที่ 13 อัตราของค่าใช้จ่ายเพื่อการบรรเทาภาระภาษีตามระยะเวลาการถือครอง

จำนวนปี (เต็มปี) สำหรับการถือครองทรัพย์สินก่อน 5 เมษายน ค.ศ. 1998	กำไรจากทรัพย์สินในทางธุรกิจ (ร้อยละของกำไร)	จำนวนอัตราภาษีสำหรับผู้เสียภาษี (สูงสุด/ต่ำสุด)	กำไรจากทรัพย์สินที่ไม่ได้มาจากธุรกิจ (ร้อยละของกำไร)	จำนวนอัตราภาษีสำหรับผู้เสียภาษี (สูงสุด/ต่ำสุด)
0	100	40/20	100	40/20
1	50	20/10	100	40/20
2	25	10/5	100	40/20
3	25	10/5	95	38/19
4	25	10/5	90	36/18
5	25	10/5	85	34/17
6	25	10/5	80	32/16
7	25	10/5	75	30/15
8	25	10/5	70	28/14
9	25	10/5	65	26/13
10 ปีหรือมากกว่า	25	10/5	60	24/12

โดยการคำนวณระยะเวลานั้นให้นับตั้งแต่วันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาจนถึงวันที่จำหน่ายทรัพย์สินนั้นออกไป โดยนับต่อเนื่องไปหากครบ 1 ปี (12 เดือนใดๆ ไม่จำต้องตรงกับปีภาษี) เศษของปีจะไม่นำมารวมคำนวณ[50]

การที่จะพิจารณาว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินเพื่อใช้ในทางธุรกิจ (Business asset) หรือ ทรัพย์สินที่ไม่ใช่ในทางธุรกิจ (Non-business asset) นั้น มีหลักเกณฑ์การพิจารณาคือ ทรัพย์สินเพื่อใช้ในทางธุรกิจ ได้แก่ ทรัพย์สินอื่นใดนอกจากหุ้นซึ่งใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้า หรือในทางวิชาชีพ โดยบุคคลธรรมดา หรือ บริษัทที่เข้าคุณสมบัติ ทรัพย์สินอื่นใด

---

[50] Ibid., p. 99.

นอกจากหุ้น ซึ่งใช้ในการทำงานให้นายจ้างไม่ว่างานประจำ (full time) หรือ งานชั่วคราว (Part time) ให้กับนายจ้างที่ประกอบธุรกิจค้าขาย หุ้นหรือหลักทรัพย์ที่ถือในบริษัทที่เข้าคุณสมบัติ[51]

สำหรับในการคำนวณ การบรรเทานี้ หากผู้มีเงินได้ได้รับหุ้นออกใหม่ซึ่งอาจต้องชำระเงินเพื่อได้หุ้นใหม่ (Right issue) หรืออาจได้รับโดยไม่ต้องชำระเงิน (Bonus issue) ทั้งนี้ในการคำนวณระยะเวลาของหุ้นที่ได้รับมาใหม่นี้เปรียบเสมือนการปรับปรุงโครงสร้างบริษัทโดยการออกหุ้นใหม่ ไม่ใช่การได้มาซึ่งหุ้นใหม่ ดังนั้น หากผู้ได้รับหุ้นใหม่นี้ขายหุ้นใหม่นี้ออกไประยะเวลาในการคำนวณค่าลดหย่อนต้องอิงกับหุ้นเดิมที่ได้รับมาก่อน ไม่ใช่วันที่ได้รับหุ้นมาใหม่ หากหุ้นเดิมได้รับมาไม่พร้อมกัน การคำนวณจะต้องแบ่งตามอัตราส่วนของหุ้นเดิมที่ได้มา[52] แต่อย่างไรก็ตามหากผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทได้รับหุ้นปันผล (Stock Dividend) ซึ่งบริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นแทนเงินให้แก่ผู้ถือหุ้นตามอัตราส่วน การคำนวณระยะเวลาต้องนับตั้งแต่วันที่ได้รับหุ้นปันผลนี้มา [53]

ส่วนกรณีการได้รับหุ้นมาโดยสิทธิในการซื้อขายหุ้นล่วงหน้า (Share option) ผู้ที่ใช้สิทธิในการซื้อหุ้นนั้นจะต้องเสียภาษีจากกำไรส่วนทุนนี้เมื่อ ขายสิทธิในการซื้อหุ้นนั้นก่อนที่จะใช้สิทธิ ซึ่งการนับระยะเวลาจะเริ่มนับจากวันที่ได้รับสิทธิซื้อหุ้นนั้น หรือ ขายหุ้นที่ได้มานั้นหลังจากใช้สิทธิซื้อหุ้นแล้ว จะนับระยะเวลาจากวันที่ใช้สิทธิซื้อหุ้นและวันที่ได้รับหุ้นนั้นมา[54]

---

[51] Ibid., p. 117.

[52] Ibid., p. 107.

[53] Ibid., p. 108.

[54] Ibid., p. 110.

4.7) **เงินยกเว้นขั้นต่ำประจำปี** (Annual Exempt Amount)

ท้ายที่สุดให้นำจำนวนดังกล่าวไปหักออกจากเงินยกเว้นขั้นต่ำประจำปี เพื่อให้ได้จำนวนเงินที่ต้องชำระภาษีกำไรส่วนทุน (Amount Chargeable to CGT) ต่อไป*

4.8) **การเสียภาษีกำไรส่วนทุน**

สุดท้าย เมื่อได้จำนวนที่จะต้องชำระภาษีแล้วก็นำเงินจำนวนดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ (Income Tax) โดยนำมารวมเป็นส่วนบนสุดของเงินได้ (top slice of Income) เพื่อนำมาคำนวณภาษี ซึ่งอัตราภาษีอยู่ที่ ร้อยละ 10, 20 และ 40 โดยคำนวณจากฐานภาษีดังต่อไปนี้[55]

- คำนวณร้อยละ 10 ของส่วนจำนวนหลังจากหักค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าอัตราภาษีเริ่มต้น (2,150 ปอนด์) (top of the starting rate band)
- คำนวณร้อยละ 20 ของส่วนจำนวนหลังหักค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าอัตราภาษีพื้นฐาน (3,300 ปอนด์) (top of the basic rate band) และไม่ได้หักภาษีร้อยละ 10
- คำนวณร้อยละ 40 ของส่วนจำนวนที่มากกว่าอัตราภาษีพื้นฐาน (the basic rate limit)
- สำหรับทรัสตี ของทรัสต์ และ ผู้แทนบุคคล ตามอัตราภาษีของทรัสต์ ซึ่งเท่ากับ 40%[56]

---

* ในปีภาษี 2004/2005 ค่าลดหย่อนประจำปีอยู่ที่ 8,200 ปอนด์ ปีภาษี 2005/2006 ค่าลดหย่อนประจำปีอยู่ที่ 8,500 ปอนด์ ส่วนปีภาษี 2007/2008 ค่าลดหย่อนประจำปีอยู่ที่ 9,200 ปอนด์ สำหรับปี 2008/2009 ค่าลดหย่อนประจำปีอยู่ที่ 9,600 ปอนด์

[55] Ibid., p. 20.

[56] PricewaterhouseCoopers **The UK pocket tax book 2007/08**[Online]. Available from: www.pwc.com/uk [July, 24 2007] p. 26.

4.2.3 สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore)

ในเบื้องต้น ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีรายได้จำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของประเทศ (โดยในปี 2552 ประเทศสิงคโปร์มีประชากรจำนวนประมาณ 4.8 ล้านคนแต่มีรายได้รวมประมาณ 6.3 พันล้านเหรียญสิงคโปร์ในเดือนกุมภาพันธ์ 2552)[57] ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการให้บริการทางการเงินและธุรกิจ ดังนั้นระบบภาษีของประเทศสิงคโปร์จึงมีความคล่องตัวสูง สามารถลด ปรับอัตราภาษีต่ำ เพื่อสร้างแรงดึงดูดการลงทุนได้[58] ดังนี้ ประเทศสิงคโปร์จึงมีนโยบายทางภาษีในการที่จะไม่เก็บภาษีจากเงินได้จากกำไรส่วนทุน (Capital Gains) แต่หากบุคคลธรรมนั้นเข้าทำธุรกรรมเกี่ยวกันทุนอย่างต่อเนื่องกัน (series of capital transactions) หน่วยงานจัดเก็บภาษีของสิงคโปร์ หรือ Inland Revenue Authority of Singapore อาจพิจารณาว่าบุคคลธรรมดานั้นเข้าประกอบธุรกิจและอาจประเมินภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดานั้นได้[59]

1) นโยบายทางภาษีของประเทศ[60]

นโยบายภาษีของประเทศสิงคโปร์ ประการแรกคือการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายปกติของนโยบายทางภาษี ซึ่งเงินภาษีเป็นแหล่งทุนสำคัญในการดำเนินการบริหารประเทศของรัฐบาล ประการที่สองการส่งเสริมเป้าหมายในทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องด้วยภาษีมีผลต่อพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมที่น่าดึงดูดใจ เช่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีทายาทของชาวสิงคโปร์ รัฐส่งเสริมโดยการคืนภาษีให้สำหรับทายาทคนที่หนึ่งที่สี่ เป็นต้น

---

[57] Singapore Statistics[Online]. Available from: http://www.singstat.gov.sg /stats/latestdata.html [April, 17 2009].

[58] พนิต ธีรภาพวงศ์, ภาษีบริษัทข้ามชาติ (International Business Taxation), หน้า 17.

[59] PricewaterhouseCoopers, Individual Taxes Worldwide Summaries 2004-2005, p. 410.

[60] An overview of the Singapore tax system[Online]. Available from: www.iras.gov.sg [October, 27 2008].

ปัจจัยพื้นฐานของนโยบายทางภาษีของประเทศสิงคโปร์คือการคงอัตราภาษีที่สร้างแรงกระตุ้นทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งการรักษาอัตราภาษีนิติบุคคลที่น่าสนใจจะช่วยให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศ ส่วนการคงอัตราภาษีบุคคลธรรมดาในระดับต่ำจะช่วยกระตุ้นให้ชาวสิงคโปร์ทำงานหนักขึ้น

2) **การยกเว้นภาษีเงินได้ประเภทกำไรส่วนทุน**

โดยปกติกำไรจากการขายทรัพย์สินในประเทศสิงคโปร์ของบุคคลธรรมดาไม่ต้องเสียภาษีในฐานะกำไรส่วนทุน แต่หากเป็นกรณีที่ผู้มีเงินได้ถูกสันนิษฐานว่าทำธุรกิจค้าขายทรัพย์สิน กำไรดังกล่าวจะรับรู้เป็นรายได้และต้องเสียภาษีเนื่องจากว่าไม่เข้าเป็นเงินได้ประเภทกำไรส่วนทุนซึ่งเป็นข้อยกเว้นในการไม่เสียภาษี โดยกรณีใดที่จะสันนิษฐานว่าประกอบธุรกิจค้าขายต้องพิจาณาเป็นกรณีๆ ไป โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโดย Internal Revenue Authority of Singapore เป็นแนวทางที่เรียกกันทั่วไปว่า "badges of trade" โดยมีตัวอย่างรายละเอียดของกฎเกณฑ์ดังนี้

- จำนวนของธุรกรรมในการซื้อขายทรัพย์สิน (Frequency of transactions (buying and selling of properties))
- สาเหตุในการได้มาและขายทรัพย์สินนั้นไป (Reasons for acquiring and selling of property)
- วิธีการทางการเงินในการถือครองทรัพย์สินระยะยาว (Financial means to hold the property for long term)
- ระยะเวลาการถือครอง (Holding period) เป็นต้น

ฐานภาษีของนิติบุคคล หรือเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตาม Income Tax Act มาตรา 10(1) ประกอบด้วย รายได้จากวิชาชีพ ธุรกิจ การค้า (trade, business, profession and vocation income) เงินปันผล ดอกเบี้ย ส่วนลด (dividend, interest or discounts) เงินได้จากบำนาญ หรือ เงินรายปี (Income from any pension, charge or annuity) ค่าเช่า ค่าสิทธิ เบี้ยประกัน และเงินได้อื่นใดจากทรัพย์สิน (rents, royalties, premiums and any

other income arising from property) และ ผลได้หรือเงินได้อื่นใดจากเงินได้ตามธรรมชาติ (any other gains or income of an income nature) ส่วนผลได้จากทุนไม่มีการเก็บภาษีและไม่รวมอยู่ในภาษีเงินได้ แต่อย่างไรก็ตามหากบริษัทได้รับเงินได้เป็นปกติ (recurring nature) อาจจะมองได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจดังกล่าวและผลได้นั้นจะเข้าลักษณะเป็นกำไรจากการค้า (trading profits) ซึ่งในทางปฏิบัติผู้เสียภาษีจะมีปัญหากับ Inland Revenue Authority of Singapore เป็นอย่างมากว่าเงินได้ดังกล่าวเป็นเงินได้ประเภทใด[61] ด้วยเหตุดังกล่าว แม้สิงคโปร์จะไม่เก็บภาษีกำไรส่วนทุน แต่อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติจะมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความว่า กำไรจากการขายหุ้นเป็นกำไรส่วนทุน หรือว่าเป็นเงินได้ทั่วไปซึ่งต้องเสียภาษี ส่วนใหญ่จึงต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นกรณีๆ ไป[62]

ดังนี้กล่าวโดยสรุปคือ โดยปกติกำไรหรือขาดทุนที่ได้มาจากการซื้อขายหุ้นหรือตราสารทางการเงินอื่นในบัญชีของตนเองจะถูกพิจารณาว่าเป็นเงินลงทุนส่วนตัว (Personal investments) โดยกำไรส่วนทุนจะไม่ต้องเสียภาษีถ้ามีกำไร แต่หากเข้าลักษณะบางประการที่ทำให้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นกรณีบุคคลธรรมดาประกอบธุรกิจค้าขาย ดังเช่น ปริมาณและมูลค่าของธุรกรรม ระยะเวลาระหว่างการได้มาและขายไป และสถานะทางการเงินของผู้ซื้อหุ้น เป็นต้น ซึ่งปัจจัยทั้งสามประการข้างต้นต้องเกิดขึ้นทั้งหมด หากเข้าเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งในสามปัจจัยกรณีจะไม่เข้าเหตุในการเก็บภาษี[63]

---

[61] CCH Asia Pte Limited, Tax Planning & Compliance in Asia Volume V. (United Kingdom: Kluwer law International First Edition 2005), p. SGP 3-215, 3-7, 302.

[62] PricewaterhouseCoopers, Doing business in Singapore. 1999

[63] Inland Revenue Authority of Singapore, **Gains from sale of property, shares & financial instruments**[Online] Available from: www.iras.gov.sg [November, 3 2008]

4.2.4 ญี่ปุ่น (Japan)

ประเทศญี่ปุ่น แบ่งภาษีออกเป็นสองระดับ ได้แก่ ภาษีในระดับประเทศ (National tax laws) และ ภาษีท้องถิ่น (Local tax laws) โดยภาษีระดับประเทศจะจัดเก็บโดย The National Tax Agency[64] โดยรายละเอียดการเก็บภาษีของประเทศญี่ปุ่นสำหรับภาษีเงินได้ทั้งประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำไรส่วนทุนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้[65]

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะจัดเก็บภาษีเงินได้ (Income Tax) โดยกฎหมาย Income Tax Law ภายในกรอบของภาษีในระดับประเทศโดยคำนวณจากเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศ และจัดเก็บภาษีผู้อาศัย (Inhabitants taxes) ในกรอบของภาษีท้องถิ่นโดยจัดเก็บเฉพาะสำหรับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศเท่านั้น โดยหลักในการจัดเก็บภาษีจากแหล่งถิ่นที่อยู่จะแบ่งประเภทของบุคคลธรรมดาเป็น 3 ประเภทได้แก่ ผู้มีถิ่นที่อยู่ไม่ถาวร (Non-permanent resident) ผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวร (Permanent resident) และผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ (Non-resident)[66] ปีภาษีของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะนับตามปีปฏิทินซึ่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษีแบ่งออกเป็นประเภทได้เป็น 10 ประเภทคือ ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินได้จากอสังหาริมทรัพย์ เงินได้จากธุรกิจ เงินได้จากแรงงาน เงินได้จากบำนาญ เงินได้จากป่าไม้ ผลได้จากทุน และ เงินได้เป็นครั้งคราว และเงินได้เบ็ดเตล็ด[67] ทั้งนี้เงินได้จากผลได้ส่วนทุนจากการขายหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 เป็นต้นไปอัตราภาษีจากเดิมที่เก็บในอัตราร้อยละ 26 จะลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 20[68]

---

[64] CCH Asia Pte Limited, Tax Planning & Compliance in Asia Volume III. (United Kingdom: Kluwer law International, First Edition 2005), p. JPN 3-100, 7, 101.

[65] PricewaterhouseCoopers, Doing business and Investing in Japan. 2003 pp. 107 – 205.

[66] CCH Asia Pte Limited, Tax Planning & Compliance in Asia Volume III.. p. JPN 4-200, 10, 103

[67] Ibid., p. JPN 4-100, 10, 101

[68] Ibid., p. JPN 4-350, 10, 204

บุคคลธรรมดามีภาระต้องเสียภาษีจากเงินได้ไม่ว่ามาจากแหล่งใด แม้ว่าเงินได้บางประเภทจะเสียภาษีแยกต่างหากจากเงินได้ประเภทอื่น อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขั้นสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 50 (ทั้งภาษีระดับชาติและภาษีท้องถิ่น)

หากว่าผู้เสียภาษีมีเงินได้จากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ที่กระทำผ่านโดยบริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบกิจการในประเทศญี่ปุ่น ผู้เสียภาษีมีสิทธิเลือกที่จะเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.05 ของเงินได้ทั้งหมดที่ขายได้ (แต่อย่างไรก็ตามระบบการหักภาษี ณ ที่จ่ายนี้ยกเลิกไปแล้วเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2546)

ตามกฎหมายพิเศษ หากผู้เสียภาษีมีเงินได้จากกำไรส่วนทุนระยะยาว (long-term capital gains) จากการขายหุ้นที่จดทะเบียน (listed shares) ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2001 ถึง วันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 2003 จะได้รับค่าลดหย่อนจำนวน 1,000,000 เยน ทั้งนี้กำไรส่วนทุนระยะยาวหมายถึงระยะเวลาการซื้อและขายหุ้นนั้นมีมากกว่าหนึ่งปี

บุคคลธรรมผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ต้องเสียภาษีให้กับประเทศญี่ปุ่นเฉพาะจากแหล่งเงินได้ในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น ซึ่งแหล่งเงินได้ประเภทกำไรส่วนทุนจากการหุ้นในบริษัทญี่ปุ่นซึ่งถือเป็นทรัพย์สินในประเทศญี่ปุ่นและเป็นแหล่งเงินได้ในประเทศญี่ปุ่นของผู้มีหน้าที่เสียภาษีนั้น แต่อย่างไรก็ตามกำไรส่วนทุนของบริษัทหรือบุคคลธรรมดาที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศญี่ปุ่นจะได้รับยกเว้นภาษีกำไรส่วนทุน เว้นแต่การขายนั้นเกี่ยวข้องการการจำหน่ายผลประโยชน์ที่มีนัยสำคัญ (Involves disposition of a substantial interest) หรือ มีวัตถุประสงค์ในการควบคุม (Is made for manipulative purposes) หรือ ด้วยเหตุผลอื่น (Is made for other specified reasons)

วิธีการคำนวณกำไรส่วนทุนมีดังต่อไปนี้

1. กำไรส่วนทุนสุทธิที่ต้องเสียภาษีคำนวณจากกำไรส่วนทุนทั้งหมดหักด้วยขาดทุนจากการขายหลักทรัพย์ในปีภาษี และหักเงินค่าลดหย่อนจำนวน หนึ่งล้านเยนสำหรับกำไรส่วนทุนจากหุ้นที่จดทะเบียนที่ถือครองเกินกว่าหนึ่งปีและขายไปก่อนวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2005

2. ผลขาดทุนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการคำนวณกำไรส่วนทุนกับผลขาดทุนระหว่างปี ไม่สามารถนำไปหักกับเงินได้ประเภทอื่น หรือ ยกย้อนกลับไปใช้ปีภาษีอื่น หากว่ามีผล

ขาดทุนเกิดขึ้นเนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2003 และมากกว่ากำไรส่วนทุนในปีภาษีนั้น ส่วนผลขาดทุนที่ยังเหลือสามารถยกไปใช้ในปีภาษีถัดไปได้ 3 ปีภาษี

3. ก่อนที่จะได้รับเงินจากการขายหลักทรัพย์ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องแสดงหลักฐานอย่างเป็นทางการ (Official documents) ให้แก่บริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งได้แก่บัตรของผู้มีถิ่นที่อยู่ ซึ่งแสดงชื่อและที่อยู่ของผู้รับ

4. บริษัทหลักทรัพย์ที่จ่ายเงินได้จากการขายหลักทรัพย์ให้แก่ผู้เสียภาษีที่มีถิ่นที่อยู่หรือไม่มีถิ่นที่อยู่แต่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศญี่ปุ่นต้องออกหนังสือรับรองการจ่ายเงินให้

5. หากว่าหลักทรัพย์จดทะเบียนนั้นซื้อมาในหรือหลังจากวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 2001 แต่ไม่เกินกว่าวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2002 และขายไประหว่างช่วงวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2005 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2007 กำไรส่วนทุนนั้นไม่ต้องเสียภาษีภายใต้เงื่อนไขบางประการจนกว่าเงินได้จากการขายของหลักทรัพย์จดทะเบียนนั้นถึงจำนวน 10 ล้านเยน

6. หากว่าหลักทรัพย์จดทะเบียนถือครองเรื่อยมาตั้งแต่วันที 30 กันยายน ค.ศ. 2001 หรือก่อนนั้นและขายไประหว่างวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2003 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2010 การคำนวณกำไรส่วนทุนให้คิดราคาซื้อหลักทรัพย์นั้นมาเพียงร้อยละ 80 ของราคาตลาดของหลักทรัพย์จดทะเบียนนั้น ณ วันที 1 ตุลาคม ค.ศ. 2001

7. กำไรเพียงร้อยละ 50 จากการขายหลักทรัพย์ที่เข้าคุณสมบัติ (qualifying securities) ที่จะนำมาเสียภาษี (เว้นแต่ระหว่าง 1 มกราคม ค.ศ. 2003 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2005) ซึ่งเท่ากับอัตราภาษีที่จ่ายจริงเพียงร้อยละ 13 (ภาษีรัฐร้อยละ 10 และภาษีท้องถิ่นร้อยละ 3) ทั้งนี้เงื่อนไขของหลักทรัพย์ข้างต้น ได้แก่ หลักทรัพย์นั้นต้องถือครองมาแล้วอย่างน้อย 3 ปีก่อนการขายหุ้นต่อสาธารณะครั้งแรก (initial public offering: IPO) และขายออกไปภายหลังการขายหุ้นต่อสาธารณะครั้งแรกไม่เกิน 1 ปี

8. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีสิทธิเลือกที่จะเสียภาษีหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.05 ของราคาจำหน่ายของหลักทรัพย์จดทะเบียน (gross sales price of listed securities) แทนการคำนวณการเสียภาษีข้างต้น จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2002 ทั้งนี้การขายหลักทรัพย์ดังกล่าวต้องกระทำผ่านบริษัทหลักทรัพย์ในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น

2) **ภาษีเงินได้นิติบุคคล**

ภาษีนิติบุคคลจะจัดเก็บตาม Corporation Tax Law จากเงินได้หรือผลได้จากทุนทุกประเภทที่เกิดขึ้นในปีภาษีโดยนิติบุคคลในประเทศต้องเสียภาษีจากแหล่งเงินได้ทั่วโลก ส่วนนิติบุคคลต่างประเทศต้องเสียภาษีจากแหล่งเงินได้ในญี่ปุ่น ในลักษณะเดียวกับประเทศไทย[69] เงินได้สุทธิซึ่งประกอบด้วยเงินได้ กำไร รวมทั้ง ผลได้จากทุน ต้องเสียภาษีในอัตราเดียวกัน ไม่มีอัตราภาษีพิเศษ หรือมาตรการพิเศษในเรื่องการใช้ผลขาดทุนสำหรับผลได้จากทุน มีแต่เพียงการยืดเวลาการชำระภาษี (Tax Deferral) และการปฏิบัติทางภาษีเป็นพิเศษบางประการ (preferential tax treatment) สำหรับผลได้จากทุนอันเกิดจากการขายหรือแลกเปลี่ยนทรัพย์สินบางชนิดเท่านั้น[70] การคำนวณกำไรหรือขาดทุนสำหรับการซื้อขายทรัพย์สินนั้นพิจาณาจากส่วนต่างระหว่างราคาเงินสดหรือตลาดที่เป็นธรรม (the cash and fair market) ณ วันที่ได้รับ กับวันที่ขายออกไป[71]

ภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่จัดตั้งในประเทศญี่ปุ่นต้องเสียภาษีจากหลักแหล่งเงินได้ทั่วโลก โดยต้องรวมคำนวณเสียภาษีในอัตราคงที่ (flat rates) โดยเงินได้ของบริษัทที่ต้องเสียภาษีรวมถึงกำไรส่วนทุนด้วย ทั้งนี้ ปีภาษีของบริษัทเป็นไปตามระยะเวลาทางบัญชีของบริษัทซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับปีปฏิทิน

กำไรส่วนทุนเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีประเภทหนึ่งซึ่งต้องนำไปรวมกับเงินได้ทั่วไปของบริษัทเพื่อคำนวณเสียภาษี ดังนั้น ผลขาดทุนส่วนทุนที่เกิดขึ้นจึงสามารถนำไปหักกับรายได้ที่มาจากแหล่งอื่นได้

---

[69] Ibid., p. JPN 3-500, 7, 602

[70] Ibid., p. JPN 3-560, 7, 604

[71] Ibid., p. JPN 3-580, 7, 801

สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แต่อย่างไรก็ตามมีบางเหตุการณ์ที่กำไรส่วนทุนสามารถยืดเวลาการรับรู้ทางบัญชีได้ เช่น การแลกเปลี่ยนหุ้น (Stock-for-stock exchange) ซึ่งเป็นไปตามการแก้ไขกฎหมายพาณิชย์ (Commercial Code) ของญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 1999 โดยมีวัตถุประสงค์ในการยืดระยะเวลาการเสียภาษีสำหรับกรณีการได้มาซึ่งบริษัทที่กลายเป็นบริษัทในเครือที่ถูกถือครองทั้งหมดโดยบริษัทโฮลดิ้ง (Holding Company) ภายใต้มาตรการทางภาษีนี้ การเก็บภาษีกำไรส่วนทุนจะรับรู้เมื่อเจ้าของหุ้นเก่าซึ่งกลายเป็นบริษัทในเครือของบริษัทโฮลดิ้ง ขายหุ้นใหม่ที่ได้มาแทนหุ้นเก่านี้ออกไป

ส่วนบริษัทต่างประเทศจะต้องเสียภาษีให้กับประเทศญี่ปุ่นเฉพาะเงินได้ที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น (Japan-source income) เท่านั้น โดยการเก็บภาษีบริษัทต่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับการมีอยู่ของสถานประกอบการถาวนในประเทศญี่ปุ่น (fixed place of business in Japan) อนุสัญญาภาษีซ้อน (the applicable tax treaty) และประเภทของเงินได้ (the nature of the income) แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่านิติบุคคลต่างประเทศจึงไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศญี่ปุ่น แต่บริษัทนั้นต้องเสียภาษีนิติบุคคลให้แก่ประเทศญี่ปุ่น หากว่าได้รับเงินได้อันเกิดจากกำไรส่วนทุน อันเกิดจากการโอนหุ้นในบริษัทญี่ปุ่น ที่ซื้อมาเพื่อการควบคุม (manipulative purposes) หรือเป็นการโอนโดยมีผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ (substantial Interest) ในการในบริษัทญี่ปุ่น ตัวอย่าง ได้แก่ การขายหุ้นในรอบปีบัญชีเดียวในบริษัทญี่ปุ่นโดยบริษัทต่างประเทศ (รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง) ซึ่งถือครองหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 5 หรือมากกว่าของหุ้นทั้งหมดที่ออก ในกรณีที่มีบริษัทต่างประเทศถือครองหุ้นอยู่ตั้งแต่ร้อยละ 25 หรือมากกว่าไม่ว่าเวลาใดระหว่างสามปีบัญชีก่อนการขายหุ้นนั้นเกิดขึ้น

4.3 หลักการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุน (Capital Gains) บางประการในต่างประเทศ

นอกเหนือจากประเทศที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยทั่วไปประเทศต่างๆ มีมาตรการการจัดเก็บภาษีที่แตกต่างกันไป บางประเทศยกเว้นการจัดเก็บภาษีจากผลได้จากทุนคล้ายกับประเทศไทย แต่ในบางประเทศจัดเก็บภาษีโดยมีเงื่อนไขบางประการที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับการจัดเก็บภาษีประเภทนี้ โดยรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุผลในการจัดเก็บภาษี และเงื่อนไขบางประการที่ใช้ประกอบกันการจัดเก็บภาษีของบางประเทศที่สำคัญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 การเก็บภาษีเงินได้ประเภทผลได้จากทุน (Capital Gains)

ในเบื้องต้น ก่อนที่จะไปพิจารณาถึงการเก็บภาษีกำไรส่วนทุนของประเทศอื่น ผู้วิจัยขอกล่าวรายละเอียดของลักษณะของกำไรส่วนทุน ความแตกต่างกับเงินได้ประเภทอื่น และเหตุผลบางประการในการจัดเก็บหรือไม่จัดเก็บภาษีประเภทนี้ในบางประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ลักษณะของเงินได้ประเภทกำไรส่วนทุน

ภาษีกำไรจากกำไรส่วนทุน หรือผลได้จากทุน (Capital Gains Tax) ในทางทฤษฎี คือ การเก็บภาษีจาก "ผลได้" หรือ "กำไร" ในระหว่างเวลาที่เคลื่อนย้ายของทุน เช่น นาย ก. ซื้อหุ้นจากบริษัทหนึ่งและขายหุ้นดังกล่าวในเวลาที่ราคาหุ้นมีมูลค่าสูงขึ้นกว่าที่ซื้อมา นาย ก. ย่อมเสียภาษีกำไรจากผลได้จากทุน (Capital gains) จาก "ผลต่าง" ที่ได้รับของราคาซื้อขายหุ้นนั้น โดยมีอัตรา วิธีการคิดคำนวณภาษีที่แตกต่างจากกรณีเงินได้หรือภาษีประเภทอื่นๆ หมายความว่า เป็นคนละประเภทกับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากฐาน "เงินได้" ซึ่งเป็นการเก็บภาษีจากอำนาจที่เพิ่มขึ้นของบุคคลในการสนองความต้องการของเขา ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ตราบที่อำนาจดังกล่าวประกอบด้วยเงิน หรือสิ่งอื่นๆ ที่พอจะวัดค่าได้ในรูปของเงินได้[72] ทั้งนี้ในการเก็บภาษีจากการขายทรัพย์สินบางประเภทในประเทศไทย แม้ไม่มีกำไรก็ยังต้องถูกเก็บภาษีจากการขาย เช่น การขาย

---

[72] Haig and Simon Haig, 1983 อ้างในพนิต ธีรภาพวงศ์, ภาษีบริษัทข้ามชาติ (International Business Taxation) (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ 2 2550) หน้า 27.

อสังหาริมทรัพย์ การขายทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดค่าสิทธิ ฯ เว้นแต่เป็นการขายหุ้น ถ้าหากผู้ขายไม่มีกำไรหรือผลได้ ก็ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้[73]

การเก็บภาษีจาก "ผลได้" หรือ "กำไร" ในระหว่างเวลาที่เคลื่อนย้ายทุน หรือ "ภาษีผลได้จากทุน" นี้มักพบในระบบภาษีอากรของหลายประเทศ อาทิ ระบบภาษีประเทศอังกฤษ ในขณะที่ในอีกหลายประเภท เช่น ประเทศไทย ภายใต้ประมวลรัษฎากรไม่มีการเก็บภาษีประเภทนี้เป็นการเฉพาะ แต่รวมเป็นประเภทเงินได้พึงประเมินในหมวดว่าด้วยภาษีเงินได้[74] โดยจัดเก็บภาษีจากสัดส่วนกำไรที่ได้จากการจำหน่ายสินทรัพย์ประเภทสินทรัพย์ (Capital Assets) เช่น เครื่องจักร ที่ดิน หรือจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ เป็นต้น ทั้งนี้ สินทรัพย์นั้นต้องไม่ใช่สินทรัพย์ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจและมีการหักค่าเสื่อม หลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขายหรือบันทึกเป็นสินค้า (Inventory) ถือไว้โดยเจตนาที่จะขายให้กับลูกค้าในทางการค้าปกติของกิจการ[75]

2) **ความแตกต่างระหว่างกำไรส่วนทุนกับเงินได้ประเภทกำไรจากธุรกิจ**

คณะกรรมการพิจารณาปัญหากฎหมายและอุทธรณ์หรือคำร้องของกรมสรรพากรได้พิจารณาแนวคำวินิจฉัยและได้มีมติเพื่อชักช้อมความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับความแตกต่างของกำไรจากธุรกิจ และ ผลได้จากทุนตามอนุสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงการรัษฎากร ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ ฉบับเดิม (อนุสัญญาภาษีซ้อน ไทย ญี่ปุ่น (เดิม)) ในมติ ครั้งที่ 14/2527 ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2527 (ระเบียบวาระที่ 2) ว่า "กรณีเงินได้จากการขายหุ้นที่จะถือว่าเป็นกำไรจากอุตสาหกรรมหรือการพาณิชย์ตามบทนิยามในข้อ 2 วรรคหนึ่ง (ฐ) แห่งอนุสัญญาภาษีซ้อน ไทย ญี่ปุ่น (เดิม) ต้องเป็นการซื้อขายที่กระทำเป็นปกติในธุรกิจการค้าของตน ถ้าเป็นการซื้อขายที่กระทำเป็นครั้งคราวในลักษณะลงทุนเพื่อหวังดอกผลกำไรจากการซื้อขายดังกล่าว ย่อมถือเป็น

---

[73] ธนภณ (เพริศพิบูลย์) แก้วสถิต, คำอธิบายภาษีเงินได้ระหว่างประเทศและหลักการทั่วไปของอนุสัญญาภาษีซ้อน. (กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์ 50, พิมพ์ครั้งที่ 3 พฤศจิกายน 2550) หน้า 490.

[74] พนิต ธีรภาพวงศ์, ภาษีบริษัทข้ามชาติ (International Business Taxation), หน้า 27

[75] Encyclopedia of Everyday Law: Capital Gains[Online]. Available from: http:// law.enotes.com /everyday□law□encyclopedia [July,17 2008].

ผลได้จากทุน (Capital Gains)" ดังนี้ ความแตกต่างระหว่างกำไรส่วนทุนกับกำไรจากธุรกิจตามแนวการตีความของกรมสรรพากร คงพิจารณาจากลักษณะและพฤติกรรมของผู้เสียภาษีในการซื้อขายหุ้น ได้แก่ หากซื้อขายเป็นครั้งคราวในลักษณะการลงทุนเพื่อหวังดอกผลกำไรจากการซื้อขายถือเป็นกำไรส่วนทุน แต่หากซื้อขายเป็นปกติในทางการค้าให้ถือเป็นกำไรจากธุรกิจ[76]

3) เหตุผลในการจัดเก็บภาษีและไม่จัดเก็บภาษีของประเทศอื่น

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประเทศแต่ละประเทศมีนโยบายทางภาษีที่แตกต่างกันซึ่งนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการเก็บภาษี ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น นโยบายภาษีเพื่อการเศรษฐกิจ แล้ว รัฐแต่ละรัฐยังคงมีนโยบายทางภาษีเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งใช้ภาษีเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการออมทรัพย์ การบริโภค การลงทุน และการสร้างสมทุน[77] ทั้งนี้ปัจจัยในการที่รัฐจะพิจารณาว่านโยบายทางภาษีของตนจะเก็บเป็นเช่นไรนั้น ต้องพิจารณาถึงแหล่งเงินได้ของรัฐ ซึ่งนอกจากการเก็บภาษีแล้ว ก็มีวิธีอื่นๆ อีก อันได้แก่ หนึ่ง การที่รัฐบาลพิมพ์ธนบัตรออกมาให้มากขึ้นเพื่อนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ แต่วิธีนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อเพราะมูลค่าที่แท้จริงของเงิน (ธนบัตร) ลดลง ประการที่สอง คือ การกู้ยืม โดยรัฐอาจยืมเงินจากต่างประเทศหรือจากประชาชนของตน แต่เป็นวิธีที่มีขีดจำกัด ประการที่สาม การที่รัฐหารายได้จากการขายสินค้าหรือค่าธรรมเนียมจากการให้บริการ เช่นในประเทศบรูไนที่เป็นประเทศเล็กๆ ที่ร่ำรวยจากการขายน้ำมัน ซึ่งในปัจจุบันประเทศบรูไนยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากประชาชนของตน (แต่ก็ได้มีการประเมินโดยนักวิชาการว่า เมื่อทรัพยากรน้ำมันของประเทศบรูไนลดน้อยลงไป ก็มีความเป็นไปได้ที่ประเทศบรูไนจะเพิ่มรายได้ของตนโดยการเก็บภาษีมากขึ้น) แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บภาษีก็มีข้อจำกัดในตัวเอง เนื่องจาก หากมีการเก็บภาษีอย่างหนักเกินไปจะสร้างปัญหาและความไม่พอใจให้กับประชาชน ดังนั้น โดยทั่วไป รัฐบาลจะใช้สี่วิธีที่กล่าวทั้งหมดข้างต้นควบคู่ไปพร้อมกัน[78]

---

[76] จุมพล นันทศิริพล, "ปัญหาเกี่ยวกับภาษีผลได้จากทุนตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาภาษีซ้อนของประเทศไทย," หน้า 117.

[77] ศุภวัฒน์ ควัฒน์กุล, เอกสารการสอนวิชากฎหมายภาษีอากร 1: หน่วยที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 2 2527) หน้า 125 – 152.

[78] พนิต ธีรภาพวงศ์, ภาษีบริษัทข้ามชาติ (International Business Taxation), หน้า 16 – 17.

การที่รัฐแต่ละรัฐจะจัดเก็บภาษีหรือยกเว้นภาษีใดๆ นอกจากขึ้นอยู่กับนโยบายทางภาษี ความพอเพียงของแหล่งเงินได้ แล้วยังคงเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมธุรกิจบางประเภท เช่น การที่ประเทศไทยมีนโยบายยกเว้นภาษีเงินได้อันเกิดจากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาตลาดทุนในประเทศไทย โดยเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลธรรมดาเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเป็นการสนับสนุนบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชน ให้เข้ามาระดมทุนในตลาดทุน นอกเหนือจากกู้ยืมเงินผ่านตลาดเงินเท่านั้น เป็นต้น

ทั้งนี้ โดยทั่วไปหลักการในการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุนอาจทำได้สองวิธีคือ การจัดเก็บในกรอบภาษีเงินได้ ซึ่งอาจเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หรือ จัดเก็บในกรอบของภาษีกำไรส่วนทุนโดยเฉพาะ ซึ่งประเทศส่วนใหญ่นิยมเก็บภาษีประเภทนี้ในกรอบของภาษีเงินได้ ซึ่งมักถูกตำหนิว่าก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแต่ผู้เสียภาษี เพราะกำไรส่วนทุนไม่ได้เกิดขึ้นโดยอาศัยเวลาจากการถือครองทรัพย์สินเท่านั้น ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ เช่น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นหรือค่าของเงินเฟ้อตามเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้บางประเทศจึงกำหนดให้เก็บภาษีชนิดนี้เป็นอีกประเภทหนึ่งต่างหากจากภาษีเงินได้[79]

4.3.2 ปัจจัยบางประการในการจัดเก็บภาษีเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ในต่างประเทศ

ระบบภาษีของประเทศต่างๆ มีบทบัญญัติที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ข้อแตกต่างกันในระบบภาษีเงินได้ของแต่ละประเทศจึงพบได้หลากหลาย ซึ่งในเรื่องของการเก็บภาษี "ผลได้จากทุน" นี้ก็มีความแตกต่างเช่นกัน โดยที่ ผลได้จากทุน คือ ผลประโยชน์ที่เกิดจากการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินทุน (Capital asset) ตั้งแต่อดีตกาลหลายประเทศต่างถกเถียงกันมากเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีผลได้จากทุน[80] ทั้งนี้เพราะประการที่หนึ่ง มีการอ้างว่าผลได้จากทุนเป็น

---

[79] จุมพล นันทศิริพล, "ปัญหาเกี่ยวกับภาษีผลได้จากทุนตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาภาษีซ้อนของประเทศไทย," หน้า 12.

[80] David, Martin Heidenhain, Alternative Approaches to Capital Gain Taxation. (Washington: Brookings Institution 1968), p. 85.

ประโยชน์เพิ่มที่เกิดจากทรัพย์สินมีมูลค่าเพิ่มขึ้น จึงไม่อยู่ในแนวคิดของเรื่องเงินได้ ประการที่สอง ผลได้จากทุนเป็นเพียงประโยชน์ในทางรูปแบบที่เกิดจากเงินเฟ้อ ไม่ใช่ประโยชน์ในทางเนื้อหาจึงไม่ใช่รายได้ที่แท้จริง ดังนั้น ระบบการเก็บภาษีจากผลได้จากทุนในหลายประเทศจึงมักคำนึงถึงลักษณะพิเศษดังกล่าว ซึ่งในประเทศญี่ปุ่น ผลได้จากทุนถือเป็นรายได้จากการโอนอย่างหนึ่งในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับการขายหุ้นหรือขายที่ดินมีการคำนึงถึงลักษณะพิเศษดังกล่าวด้วย แต่ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น โดยหลักการแล้วจะปฏิบัติต่อผลได้จากทุนนี้เหมือนเป็นเงินได้ธรรมดาอย่างหนึ่ง ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา น่าสังเกตว่าผลได้จากทุนมีหลักการเก็บภาษีแยกต่างหากแตกต่างจากเงินได้ทั่วไป โดยเฉพาะผลขาดทุนจากการขายทรัพย์สินทุนนั้น จะนำไปหักออกจากเงินได้ปกติทั่วไปไม่ได้ ต้องหักจากผลได้จากทุนโดยเฉพาะเท่านั้น[81] ทั้งนี้ รายละเอียดจะได้กล่าวต่อไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางภาษีของประเทศอื่นที่สำคัญ และในภาคผนวก ค

1) **จำนวนระยะเวลาในการถือครองหลักทรัพย์**

ในบางประเทศ ได้กำหนดวิธีการที่แตกต่างกันในการคิดคำนวณภาษีของหลักทรัพย์ที่ถือครองเป็นระยะเวลาในระดับหนึ่ง เช่น 1 ปี เป็นต้น โดยจะจัดเก็บอัตราภาษีที่ต่ำกว่าอัตราภาษีปกติ หรือยกเว้นภาษีให้ ตัวอย่างประเทศที่ใช้มาตรการทางภาษีที่พิจารณาถึงระยะเวลาการถือครองนี้ คือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เยอรมัน* และสหราชอาณาจักร

2) **จำนวนเงินกำไรที่ได้รับ**

ในบางประเทศจะกำหนดจำนวนเงินกำไรที่ได้รับว่าหากไม่ถึงเกณฑ์ก็ไม่ต้องชำระภาษี โดยอยู่ในรูปแบบเงินค่าลดหย่อนประจำปี (Annual Exempt Amount) โดยใช้หักออก

---

[81] สุเมธ ศิริคุณโชติ, กฎหมายภาษีอากรระหว่าง. หน้า 41

* หากเป็นผลได้จากทุนอันเกิดจากการถือครองทรัพย์สินเป็นระยะเวลานานอย่างน้อย 12 เดือนในกรณีหลักทรัพย์จะได้รับการยกเว้นภาษี แต่หากเป็นการถือครองสั้นกว่าระยะเวลา 12 เดือน ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องนำกำไรอันเกิดขึ้นเพียงครึ่งเดียว (จำนวนต้องมากกว่า 511 ยูโร) มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ (ข้อมูลปี 2547)

จากเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณเสียภาษี โดยประเทศที่ใช้วิธีการนี้คือ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส** เยอรมัน

3) **แหล่งที่มาของเงินได้**

บางประเทศก็จะพิจารณาจากแหล่งที่มาของเงินได้พึงประเมินว่ามาจากแหล่งใด เช่นถ้าเป็นเงินได้ที่ได้มาจากตลาดหลักทรัพย์จะได้รับการยกเว้นภาษี เป็นต้น ตัวอย่างของประเทศที่ใช้วิธีการนี้คือ ประเทศไทย หรือหากเป็นการโอนผ่านบริษัทหลักทรัพย์ที่กำหนด อาจได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษี เช่น ประเทศญี่ปุ่น

4) **อัตราภาษี**

บางประเทศจะจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำแทน หรือจัดเก็บเป็นภาษีในรูปแบบอื่นแทน เช่น Transaction Tax โดยจะไม่กระทบกระเทือนการลงทุนของนักลงทุนมากนัก เพราะอัตราภาษีที่ใช้อยู่ในระดับต่ำ เช่น ประเทศไต้หวัน ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และอินโดนีเซีย เป็นต้น

5) **การหักค่าใช้จ่าย**

ในบางประเทศจะมีการกำหนดดัชนีขึ้นมาเพื่อนำมาหักออกจากกำไรส่วนทุนที่ผู้มีเงินได้ได้รับ โดยดัชนีดังกล่าวเช่น ดัชนีอัตราเงินเฟ้อ เป็นต้น ประเทศที่ใช้หลักเกณฑ์ประเภทนี้ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร เป็นต้น

6) **ผลขาดทุน**

ในบางประเทศผลขาดทุนจะสามารถนำไปหักกับผลได้จากทุนประเภทเดียวกันเท่านั้น หรืออาจหักได้เฉพาะหุ้นประเภทเดียวกัน หรืออาจนำไปหักกับเงินได้ทุกประเภทของผู้มีเงินได้ หรืออาจยกไปใช้ได้ในปีถัดไป หรือมากกว่านั้น หรือยกไปใช้ในปีภาษีย้อนหลัง เช่น ประเทศออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

** ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องนำเงินได้อันเกิดจากขายหุ้นไม่ว่าจะเป็นหุ้นที่แจ้งราคาหรือไม่ (quoted or unquoted securities) ซึ่งมีมูลค่าเกินกว่า 15,000 ยูโร (ข้อมูลในปี 2547)

7) **มาตรการพิเศษที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษี**

บางประเทศจะจัดเก็บภาษีกำไรส่วนทุนอันเกิดจากการขายหลักทรัพย์ในกฎหมายพิเศษแยกต่างหากจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยจะจัดเก็บแยกออกมาเป็นภาษีเงินได้จากกำไรส่วนทุน (Capital Gains Tax) เช่น สหราชอาณาจักร